

אוצר "תהלות ישראל"

פנינים שנלקטו מתוך דברי הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א (מתוך מה שכבר נדפס בספרים וקונטרסים, וגם מתוך שאר השיחות)

לתשומת לב הקוראים המאמרים על הפרשה או המועדים הם גם דברים כלליים שנוגעים תמיד ולכן אפשר וכדאי לקרוא גם אחרי הפרשה או המועד.

הערה כללית בנוגע לכל המאמרים: כדאי לקרוא כל המאמרים יותר מפעם אחת כי בכדי שיהיו נקלטים ונספגים יותר הולך הלב בכדי שזה יספיק ויפועל את המטרה לא די בקריאת הדברים פעם אחת לבד אלא גם בפעם השנייה מרגישים הרבה דברים שקראו מרגישים בפעם הראשונה. ואת למודיע שבגליונות שנה החדשה נמצאים גם דברים שכבר היו בגליונות הישנים וגם דברים חדשים, אנוגים גם הדברים הישנים הרבה מהם נעמדו מחדש וקבלו פנים חדשות ולכן כדאי לקרוא עוד פעם גם את המאמרים הישנים, כי באלה הדברים מתקנים קמה פנים חדשה וזוהי שדברי תורה כל זמן שהאדם חוזר עליהם מוצא בהם טעם חדש, כפי שמעיד הנסיון בס"ד.

גליון פ' דברים שבת הזון תשע"ח ונוסף לו מאמר עבודת תשעה באב ומאמר "שאלו שלום ירושלים"

הערות ולדברות לפנות בטלעלפאן: בא"ב 02-537-5704 פקס 02-650-1067 או בבתינו "תהלות ישראל" רח' יצחק נפתח 17 ירושלים באר"ב 02-537-5700 347-885-917 873-873

מי שרוצה לקבל דף תשובה וכן מאמרים או קונטרסים ישלח בדואר נא להתקשר ליי ליפער מחו"ל 0527614581 (972) טא"י 0527614581 או דרך האינטרנט שלילי lauffer6@neto.net.il

גליון השבוע - שנה ז' גליון מ'

718-770-3678 באר"ב 02-544-0-544 מספר קבוע 02-544-0-544 בקול תהלות ישראל מספר קבוע 02-544-0-544

אוצר הפרשה

על הכל, ע"כ ע"ש, ועל כן יש לאדם לקבל כל דבר באהבה ולדעת שהכל לטובתו.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" בפסוק במדבר בערבה וגו' מבאר רש"י שרצה משה רבינו להזכירם ברמז את כל החטאים שחטאו בהם בני ישראל ולכן הזכיר את המקומות שחטאו בהם כדי שעל ידי זה יהיו נזכרים במה שנכשלו שמה ויחזרו בתשובה עליהם.

וצריך להבין הרי אלו שהיו שייכים לחטאים הראשונים לכאורה לא היה מקום להזכירם ולייסרם על זה כי בודאי כבר היה להם כפרה על ידי שנתעבבו מ' שנה נע ונד בגלות במדבר עבור זאת ובודאי שגם עשו תשובה תיכף על מה שנכשלו ואם כן כבר היו נקיים מהחטא וכמו שכתב רש"י בפ' חקת (כ' א') שנשארו רק העדה השלמה ואם כן למה הזכיר להם משה רבינו החטאים, ובודאי שלא לשם סיפור דברים בעלמא (בלי צורך לתשובה וכדו'), ועוד שהלא אסור לומר לבעל תשובה זכור מעשיך הראשונים, ובעל כרחך לומר שהיה לצורך תיקון ותשובה ועל כן צריך ביאור להבין מהו הענין שעליו היו צריכים להוסיף על זה תשובה.

ב) יש להבין הלא חלק גדול מבני ישראל (או רובם) לא היו בחלק (או ברוב) מן החטאים האלו שרמוזים כאן, שכל אלו שהיו פחות מבני ס' שנה לא היה להם חלק בחטא העגל וחטא המרגלים, וכן גם בשאר החטאים שנעשו אחרי שנה ראשונה ושניה היה חלק גדול מהדור החדש שלא היו בכלל, ואם כן למה כתוב "אל כל ישראל" שמשמעו שכל הדבורים היו נוגעים לכל ישראל והרי אלו שלא היו בשעת החטא לכאורה לא היה להם שייכות למוסר זה.

ג) יש להבין על פי מה שכתוב בספה"ק לבאר מה שכתוב כאן בצורה שונה משאר מקומות, שכתוב כאן אשר דבר משה אל "כל" ישראל ולא כשאר המקומות שכתוב אל "בני" ישראל, ומבואר בספה"ק שהמוסר שדבר פה משה רבינו ע"ה הוא נוגע לכל נשמות בני ישראל עד סוף כל הדורות, וענין זה צריך ביאור שהרי כאן דבר משה רבינו ע"ה על החטאים שחטאו דור המדבר ומה זה שייך לכל הדורות.

ובכדי לבאר הענין יש להקדים ב' הקדמות, והם (ר) יש לדעת שאע"פ שבני ישראל באמת תיקנו כבר בסוף המ' שנה את כל החטאים שנכשלו בהם אך אף על פי כן נשאר ענין א' שעדיין לא תקנו אותו והוא מה שמבואר בספה"ק שכשיהודי עושה עבירה יש בזה שני

שבני ישראל התלוננו ואמרו בשנאת ד' אותנו הוציאנו מארץ מצרים וזה היה ההתחלה שגרם את החרבון, ומוסיף על זה השפת אמת שלפי זה יש להבין שכמו כן ההתחלה של הגאולה השלימה היא על ידי דבר שיעשו ההיפוך מהחטא וממדה הזאת דהיינו שיתחילו לקבל הכל באהבה (והוא ע"י שיאמין האדם שכל מה שהקב"ה עושה אתנו הוא טוב והוא לטובתנו המוחלט), וזה ההיפך מתלוננת בשנאת ד' אותנו ח"ו ובה היה התחלת הגאולה, ע"כ דבה"ק.

יצא מזה שהגאולה תלוי הרבה מאוד בזה שהאדם יקבל כל יסוריו וכל מאורעותיו וכל מה שקורה לו באהבה, וידוע מה דאיתא בגמ' (ברכות ד.) שרק אם האדם מקבל יסוריו באהבה אזי הרי זה מכפר עבורו, ועל ידי זה ירויח האדם עוד רווח גדול בצדו שיחיה חיים רגועים (ולא יהיה תמיד בדאגה ובמתח וצער מיסוריו כמו שרוב האנשים הם היום אלא יהיה תמיד בישוב הדעת ומאורח ובשמחה) ויוכל לעבוד את ד' ית' בשמחה ובטוב לבב בכל מצב שלא יהיה, וזה יתכן רק כשיחיה האדם באופן הנזכר.

ועוד ירויח מזה שגם הכפרת עונות שלו על ידי היסורים האלו היא כפול פי מאה, כי יש לדעת כי מה שמשלמים ע"י יסורים בזה העולם זה הרבה יותר קל מבעולם העליון, ובספה"ק תניא מסביר במשל מהשמש והכוכבים שנראים קטנים כמו מטבע קטנה ולמעלה הם גדולים פי הרבה פעמים מכל העולם הזה, כמו כן ויותר מזה היסורים שיש לו לאדם בעולם הזה הוא ממש אחד מאלפי אלפים ממה שהיה צריך לקבל בעולם העליון ומה שנעשה פה בזה העולם בצורה קטנה הרי זה פודה ממנו עונשים גדולים וקשים בעולם העליון, וכן מובא בשם הגר"א שבמעט יסורים בעולם הזה חושכים הרבה מהגהנום.

והאדם שמקבל יסוריו באהבה מונע מעצמו כל כך הרבה יסורים כמו שמובא באור החיים הק' (...) בשם הגמרא שרפואה ליסורים הוא מה שמקבלים אותם באהבה, כלומר שבזה שמקבלים היסורים באהבה הרי זה מרפא את היסורים והם מסתלקים נמצא שאז מתכפר לאדם בהרבה פחות יסורים.

ובשערי תשובה לר' יונה (...) כתב לפרש על הפסוק (תהלים ע"ד) "כי חמת אדם תודך שארית חמות תחגור" בזה האופן שאם האדם מודה לד' על החמה שנשפך עליו על עונותיו אזי שארית כלו' מה שנשאר מהחמה שהיה עומד לבא עוד על האדם "תחגור" כלו' את זה חוגרים (כלו' סוגרים) את העונש ולא מופיע אלא עוצרים ואומרים די להאדם במה שכבר קבל לכפר עליו

"במדבר בערבה וגו'" פירש רש"י לא במדבר היו אלא הזכיר המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן ע"כ, (ופשוט הוא שהרי אי אפשר לפרש שהיו בכל אלו המקומות ביחד), והנה ידוע מה שאמרו חז"ל 'אין מקרא יוצא מידי פשוטו' והיינו לומר שאע"פ שהפירוש העיקר הוא לפי דרשת חז"ל בין במה שנוגע להלכה ובין במה שנוגע להפשט וכונה האמיתית בפסוק, עם כל זה לא בחנם כתבה תורה בצורה כזו אלא מפני שרצתה התורה ללמדנו איזה רמז בזה לגבי דרך מוסר וכדו', ועל כן מצוה לחפש איזה רמז ומוסר שנוכל ללמוד מזה.

ואפשר לומר כאן שהרמז בפסוק הוא כמו שכתוב אצל יעקב אבינו (ברש"י פ' ויצא) שקיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחת מראשותיו כדי שתהא נוחה לבניו לכבוש, ע"ש, וכמו כן יש לומר לענינינו שמכיון שכל התוכחה והזכרת עונותיהם בספר דברים היה בכדי להחזירם בתשובה ולתקן חטאם, והנה בכדי שיהיה התשובה שלימה היה צריך האדם לחזור למקום שבו חטא כמו שאמרו חז"ל (יומא פ"ו:) היכי דמי בעל תשובה (שלימה) באותו מקום ובאותו יצר הרע (כלומר באותו נסיון) כמו שהיה בשעת המכשול והחטא וכשיעמוד עתה בניסיונו אך ורק מפני יראת בוראו הרי זה תשובה שלימה. והנה כאן היה בלתי אפשרי לכל הכלל לחזור עוד פעם כל הסיבוב של מ' שנה בכדי להשיג תקונם השלם על כן פעל משה רבינו שיקפל ד' ית' כל המקומות שבהם חטאו תחתם כדי שיהא נוח להם לתקן הכל במקומם כאן ולא יצטרכו לעבור הטירחא הגדולה לחזור לכל המקומות אשר בהם חטאו, וכך הוכיח אותם משה רבינו ועשו תשובה שלימה ובה פעל עבורם התקון השלם.

ומזה נוכל ללמוד חיזוק גדול כשנמצא האדם במצב כזה שרוצה לתקן עונותיו שנשלמות ואי אפשר לו לחזור לאותו מצב מפני כל מיני סיבות וכגון שגנב מא' ואינו יודע איפה הוא נמצא או שהרג נפש ואי אפשר לו לפייסו וכדו' (שזה גורם להאדם יאוש ורפיון ידים), שבכל זאת יעשה את כל מה שיכלתו בכל לבו ואח"כ כבר יזמין לו ד' ית' איזה דרך (בדומה להנזכר בדרך נס) שיתוקן הדבר, וכן כתב בספה"ק סדורו של שבת (...) שכבר יעשה ד' ית' שרוחו של הנפטר יסלח לו וכדו' בשאר כל הדברים.

בשנאת ד' אותנו הוציאנו ממצרים" (א' כ"ז) השפת אמת מביא את המדרש (...) על הפסוק "נתנה עלי בקולה" שאומר שזה מה

א ואע"פ שמסתבר שגם בלא אהבה מכפר במקצת שהרי סוף כל סוף יסורין המה, מכל מקום אינו נקרא כפרה גמורה וזה לכאורה כונת הגמרא במה שאמר שאינו מכפר דהיינו כפרה גמורה, וכל זה בדרך אפשר.

דברים, העבירה עצמה, והסיבה שהביאה אותו אל העבירה, והנה אע"פ שבפשטות עיקר מצוות התשובה היא על עצם העבירה שעל זה יש הלאו והעונש, אמנם אחרי עשיית התשובה יש גם לתקן את הדבר שהביא אותו אל העבירה כי אף על פי שכבר תיקן בתשובתו את עצם העבירה ונמחל לו והתנקה מהחטא והוא כבר קיבל על עצמו בלב שלם בקבלה נכונה שלא לחטוא עוד בכל זאת יתכן שהדבר שהביא אותו אל העבירה נותר בשלימותו ועל ידי כן הרי הוא נמצא בסכנה מהחטא מכיון שלא הסיר את מה שהביא אותו אל החטא.

וכמו למשל לילד שעומד סמוך לכביש ביום של גשמים והכביש מלא במים ועבר אוטו במהירות וזרק עליו שטף מים ולכלכה אותו, האם מספיק מה שינקה את הלכלוך שהתלכלך, ודאי שאין זה מספיק אם עדיין נשאר עומד שם כי הרי הוא נמצא בסכנה וקרוב לודאי שיתלכלך תיכף עוד פעם כי עוד רגע יבוא אוטו נוסף ושוב ילכלך אותו, אלא עצתו היחידה היא לעזוב את המקום שעלול להתלכלך שם ולהתרחק משם, וכמו כן הוא בתשובה מעבירה שלא די במה שהאדם יחזור בתשובה על החטא ויקבל על עצמו שלא לשוב לזה עוד פעם אלא עליו להרחיק את עצמו מלהתקרב אל העבירה ולהוסיף סייג וגדר ממנה.

הקדמה ב) מה שיש לדעת שאף על פי שכתוב (דברים כ"ד ט"ז) "לא ימותו אבות על בנים" שאין עונשים נענשים על חטאי אבותיהם, ואין עוברים חטאי האבות אל הבנים, בכל זאת הקירבה אל החטא עובר מהאבות אל הבנים, שאם האב היה במקום מסוים והתדבק שם בהנהגה שקרובה ליצר הרע אזי הבנים שנולדים לו הרי הם ממילא בקירבה אל חטא זה, וכן כל המדות וההרגלים וההנהגות של האב עוברים בירושה אל הבנים ומונחים המה תוך טבעם וממילא מתנהגים גם כן כך, כי מאחר שאביהם נכשל בזה הרי נתחזק שם הקליפה וקנתה מקומה שם בדבר ההוא והרי זה עובר גם אל כל צאצאיו שיצאו ממנו והרי הם גם כן קשורים לאותה הקליפה², ונמצאים בניו בסכנה שלא יבואו לידי חטא כי קרובים כבר אל דרכי החטא, ולכן צריכים להזהירם שידעו שיש דברים ומדות והרגלים שצריכים לזהר ולפרוש ולהתרחק מהם ביותר כי להם הם קרובים בטבעם.

הקדמה ג) מה שיש לדעת שישנם בנשמות כלל ישראל ששים רבוא שרשים ומכל שורש יוצא הרבה ענפים, וכל הענפים שהם משורש אחד הרי הם קשורים זה לזה ונחשבים כגוף א' וביחד הרי הם קומה שלימה משורש ההיא, ומבואר בספה"ק שכל אלו הענפים שהם משורש א' נפגעים מכל עבירה שעושה א' מחבריו שמשורשו ויש לו מזה רושם, ועליהם גם לדאוג על תקונם אף על פי שאינם אשמים בהחטא, והרי זה דומה לאדם שידו נתחב לתוך

איזה לכלוך ונתפשט הלכלוך על כל גופו האם לא ידאג לנקות כל גופו מפני שאינם אשמים וכמו כן לעניננו (ובודאי שיקבלו כולם שכר גדול על התקון שיעשו כמו מי שמקיים מצוה) והנה הששים רבוא בני ישראל של דור המדבר (מבן כ' עד בן ס') הם היו הששים רבוא שרשי נשמות בני ישראל כלומר שכל א' הוא שורש אחד, ולכן היה כל חטאיהם שייך לכל בני ישראל עד סוף כל הדורות.

נמצא שהזכרת החטאים כאן לכלל כלל ישראל היא רק בתור שמירה ואזהרה כדי שלא יפלו להחטא, אבל בכל זאת זה נקרא גם תוכחה (כלשונו רש"י ה"כ"ח) על הטבע וההתנהגות שכבר נמצא בהם שמזה הם צריכים להתרחק ולהוציא את זה מטבעם וזה נקרא תוכחה, ובספרי מוסר מבואר שהמדות הלא טובות עלולים להביא את האדם לידי חטא, ועי' מה שכתב הרח"ו בספרו שער הקדושה (...) שבלי טהרת המדות אי אפשר לקיים את מצות התורה הק' ולהיות שמור מעבירות, ע"ש, ועי' מה שכתב הרמב"ם (בה' תשובה ...) שהמדות הלא טובות הם בעצמם נחשבים עוונות ושהם יותר חמורים מגוף העבירות.

ולכן משה רבינו אמר את התוכחה "אל כל ישראל" גם לאלה שחטאו בפועל ועשו תשובה מכיון שרצה שיוסיפו תשובה לשורש ולהדבר שהביא אותם להחטא, וגם לבנים של דור המדבר מכיון שנמצא בטבעם קירבה ושיכות לחטאים האלה ולכן הם עלולים להכשל בחטאים ובמדות אלו בקל, וגם לכל הנשמות של כל הדורות מכיון שהם ענפים מהשורשים של כל הס' רבוא נשמות והחטאים של דור המדבר (השורשים) עלולים לסכן את כל הדורות (שהם הענפים) לפול שוב בחטאים אלו על כן ראה צורך לשומרם ולהזהירם ולהוכיחם על כך.

ועתה עלינו לבאר בס"ד מהו הסיבה (והמדות הלא טובות שנתפסו בהם) שעל ידם נכשלו ונפלו בני ישראל לכל החטאים במשך המ' שנה במדבר, והנה מבואר בספה"ק שהמקומות שעברו בהם בני ישראל היו מקומות של משכן הקליפות ובכל מקום היה קליפה אחרת שעלולה להביא לידי חטא אחר, ולכן נכשלו שם בני ישראל, ויש להבין אם כן מה הטענה על בני ישראל שהרי הם לא קירבו עצמם למקומות האלו אלא הובאו על פי ד' ית' לכל המקומות האלו ואם כן מה אשמתם בזה.

אלא התשובה היא שכשהיו בני ישראל במקומות אלו היו צריכים לזהר שלא לדבק נפשם למקומות אלו, כי הנה יש לדעת שכל מקום ומדינה בעולם משפיע על יושביו טבעיות ומדות מסויימות אחרות (א' מהשני) לפי טבע המקום, וגם כל מקום משפיע על האדם משיכה לתאות מסויימות אחרות, וכמו שמצינו בריש פ' שלח שצוה משה רבינו להמרגלים לתור את טבעותיה ואופיה של ארץ

נענו אם מגדלת גבורים או חלשים וכו' (עי' פירוש רש"י שם), ולכן כאשר ישמור האדם שלא יתן לטבע המקום להמשיכו ולהשפיע על טבעו וחומרם והוא ע"י שישמור עצמו שלא יהנה מהנאותיה הגשמיות המיותרות שנמצאות במיוחד במקום ההוא, וכמו כן לא ילמד ממנהגיהם והתנהגותיהם הלא כל כך רצוים של אנשי המקום ולא יעשה כמותם ואדרבה יעשה דוקא בהיפוך מזה כדי לשבור טבע ההוא ולהוציאו מלבו, בזה יהיה מוגן שלא יושפע מטבע המקום.

ועוד דבר יש לו לעשות שתמיד יזכור ויחשוב בלבו שהוא איננו שייך למקום ההוא ואינו רוצה להשתייך למקום ההוא ויחזיק עצמו גר בארץ ההיא ואינו רוצה להיות נעשה תושב שם.

ועוד יותר שידבק מחשבתו תמיד למקומו שבא משם ושהוא רוצה להשאר משתייך לשם, וידוע מה שכתב הרמב"ן שלמקום שהאדם משקיע מחשבתו לשם הרי הוא קשור לשם, ע"כ, ובשם הבעש"ט נאמר עוד יותר שבמקום שמחשבתו של האדם דבוק לשם הרי (לא רק שהוא נעשה קשור לשם אלא) כל כולו נמצא שם (יותר במקום שנמצא שם בגופו בפועל), ע"כ, ובכדי לחזק כח המחשבה זו שהוא נמצא במקום אחר יש לו לאדם לתאר לעצמו ולדמות לפני עיניו תמיד כאלו נמצא שם במקום ההוא, והיותר טוב אם יוכל לעשות כך במחשבתו לקבוע מקום מושבו כאלו הוא בארץ הקודש ולתאר ולדמות לפני עיניו כאלו עומד שם, וכמו שכתוב "והיה עיני ולבי שם כל הימים".

ויש גם בני אדם שנותנים עצה זו לנפשם שתמיד בכל מקום שהם נמצאים הרי הם מתארים לעצמם כאלו הם נמצאים בישיבה שלמדו בצעירותם בימי עליותם והתרוממותם בדרגות הרוחניות וביראת שמים כראוי, ובזה שהם נשארים תמיד דבוקים לשם במחשבתם ודמיונם ובזה הם נעזרים ומגינים על עצמם בכל משך חייהם מירידה ונפילה ברוחניותם ומלהיות נמשכים אחרי המקומות שבעל כרחם נמצאים שם במשך חייהם.

וזה העצה לכל אדם כאשר זקוק להיות במקומות שאינו כל כך רצויה לרוחו שידבק מחשבתו במקום ששם הוא מתעלה ברוחניות וירגיש וידמה לפני עיניו ובלבו כאלו הוא שם ויתגעגע וישתוקק להיות באותו המקום ובכך לא ימשך אחרי המקום שהוא נמצא שם, וכן בבין הזמנים שהוא נמצא בביתו ואין לו את החשק וההתלהבות כמו שיש לו בישיבה ולכן הרי זה סכנה בשבילו שלא ירד ממדרגתו, אזי העצה לזה היא כנ"ל שישתוקק וידמה לעצמו תמיד כאילו הוא באמצע זמן בישיבה ויתנהג על פי זה ובזה יהיה לו סיוע גדולה להחזיק מעמד בכל הזמנים ובכל המקומות כמבואר בס"ד.

וכמו כן בדרך זו יוכל כל יהודי להחזיק מעמד

¹ שורגש לאדם הרצון ואכפת לו שהוא ישר לצנח זה הרוח שלו.

² עי' מה שכתב הכלי יקר (פ' ...) שכאשר האדם מסתכל בעיניו על קרקע מקום המקדש הרי זה משפיע על האדם קדושה, ע"ש, ויתכן שגם מי שיכול לדמות לעצמו שעומד וראה שם (ועל כל פנים אם היה שם וראהו פעם א' שאז כאשר מדמה לעצמו עתה שהוא נמצא שם הרי זה דמיון יותר אמיתי כאלו נמצא שם גם עתה אזי) הרי זה גם כן ישפיע עליו מאותה הקדושה.

אצלה"ב זה היום היה נותן מזה פרוטות לצדקה וכאשר נשאל על זה הסביר את נימוקו שבארצה"ב מצד טבע המקום נשפע על האדם משיכה גדולה לתאות הכסף ועל כן בכדי לבטל השפעה זו מעליו הרי הוא עושה כל הזמן מצוה עם הכסף שבסגולתה יתבטל ממנו המשיכה לכסף ע"כ דבריו הק'.

³ כלומר כל רוחו נמצא שם, וזה על פי מה שכתב הגר"א שאע"פ שהאדם מורכב מנפש רוח ונשמה עם כל זה עיקר האדם כל' האני של האדם נחשב הרוח (וכל הרגשת הרצונות והשאיפות שהאדם מרגיש הרי זה ברוחו), וכמו כן מה

¹ ועל כן אנו מכירים תמיד בהודוי אבל חטאנו וכו' אנחנו ואבותינו, אע"פ שלכאורה אינו מובן לאיזה מטרות יש לנו להזכיר שגם אבותינו חטאו (ובפרט שמסתמא כבר חזר בתשובה או שכבר קבלו עונשם בעולם העליון) אלא י"ל הענין שזה עבור לימוד זכות עבורינו להקל על חטאינו וזה מה שאנו מתנצלים כי מה שירשנו מאבותינו זה מה שגורם לנו להכשל תמיד.

² ישנו סיפור מהרה"צ ר' יחזקאל לעיונשטיין זצ"ל שבדרכו משאנכי לאה"ק היה תקופה מסויימת בארצה"ב ושם בקש כל הזמן שיהיה לו בכיסו הרבה פרוטות של כסף

במקום הרחוק מקדושה, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, יט) "גר אנכי בארץ" (ועי' אור החיים הק' ריש פ' יתרו (י"ח ג) על הפסוק גר הייתי וגו' ע"ש) וכשיהודי מחזיק עצמו בבחינת גר אנכי בארץ אז לא נהיה דבוק בלבו להמקום ולא מקבל השפעה מהמדות וההנהגה של המקום, ובזה אין הקליפה של המקום יכולה להשפיע עליו.

וזהו יש לומר שהיה שורש הטעות שעשו בני ישראל במדבר (וכמובן שזה בדבר דק לפי ערך דרגתם), שבכל מקום שהגיעו לשם התיישבו שם והתחברו והרגישו שייכות עם המקום ונהיו כמו תושבי המקום ועל ידי זה נאחזה בהם קליפת המקום והתגברה עליהם וקבלו השפעה מטומאת המקום, ועל ידי זה באו לידי החטאים שנכשלו בהם.

ועי' מה שכתב היעב"ץ שבכל מקום גלותינו אחרי שבני ישראל גרו במקום א' הרבה זמן והתחילו לאט להתיישב שם ולבנות בתים יפים וכו' וכאלו שהם תושבים שם (ושכחו מלזכור החרבן ושאונו בגלות ומצפים כל יום לחזור לבתינו בבחינת אם אשכחן ירושלים וגו') על ידי כן הכבידו הצרות והשמדות והגירושים ועוד עי' מה שכתב בענין זה בספר משך חכמה (...) דברים נוראים ומבהילים ע"ש.

וכמו כן בזמנינו היום אחרי השואה הגיעו בני ישראל למקומות חדשים ובפרט לארצה"ב ששם ירתה קליפה גדולה של רדיפה אחרי הגשמיות ותאוות זרות והיה אז הזדמנות (לתקן המכשול הזה שנענשו עליה) ולהיות שם בבחינת גר אנכי בארץ, לנות דוקא אתמקם היצר הרע לגרות אותם לבנות בתי מלכים ולקבוע עצמם על כל נוחיות העולם הזה, כבאום בתיהם הוא הגן עדן שלהם לעולם ועד, ובניהם אשר קמו אחריהם לא ראו דרך אחרת ונדמה להם שכך הוא הדרך הישרה וכל זה גורם יחוק גדול מד' ית' וגם מעורר צרות חדשים ח"ו.

ולפי המבואר עד כאן מובן היטב איך שכל דברי משה רבינו נוגע ושייך לכל ישראל בין לבני דור ההוא שעמדו אז לפניו ובין לכל הדורות העתידיים.

ובזה יתורץ שינוי הלשון שלא אמר לבני ישראל כרגיל אלא "אל כל ישראל" כי רצה לרמז בזה שכוונתו גם לכל הדורות העתידיים שיתנו לבם לזוהר מאד בענין זה, והיינו שדבר שנשמעתם והנשמות נקראים ישראל, ותואר בני ישראל משמע לאנשי עולם הזה שהם נולדים לאבות והם בנים (מה שאין כן הנשמות נוצרות כולם יחד ולא יצאו נשמות בנים מתוך נשמת אבות כמובן).

(מתוך מאמר אשר דבר משה אל כל ישראל)

"מפני שהן דברי תוכחה הזכירן ברמז"

יש להבין א) מה שכתב רש"י שמכיון שדבר משה רבינו כאן דברי תוכחה לכן לא רצה משה רבינו להזכיר חטאם בפירוש אלא ברמז דהיינו שהזכיר רק המקומות שבהם חטאו ולא את החטא עצמו מפני כבודן של ישראל, וקשה מאוד שהרי בהמשך הפרשה הזכיר משה רבינו את חטאם בפירוש ובהרחבה, וכבר הקשו כן במפ' (עי' שפ"ח מה שכתב לתרץ) אמנם היתרועים דחוקים ועדיין נשאר מקום להתגדר בזה.

ב) יש להקשות מכיון שהזכירם פעם א' (ברמז) למה הכפיל הדברים להזכירם עוד פעם (במפורש).

ג) יש להבין מה שכתב רש"י (בפסוק ג) שלא הוכיח משה רבינו את ישראל אלא סמוך למיתתו ולמד מיעקב אבינו וכו', ויש להבין פירושו של תוכחה הנזכר כאן שהכונה לדברי זלול ודיבורים קשים (כמבואר ברש"י ריש קהלת ע"ש), ועל זה כתב רש"י שלא הוכיחן אלא סמוך למיתתו, ולכאורה מצינו גם לפני פ' דברים שהיה משה רבינו מייסר תמיד את בני ישראל ומצינו שאמר גם ביטויים קשים כמו (במדבר כ' י') שמעו נא המורים וכמו (שמות ל"ב ל') אתם חטאתם חטאה גדולה וגו' ומה שונה תוכחה זו שניתנה ברמז ורק לפני מיתתו.

אלא יש להבין ההגדרה והחילוק כך שלפעמים אומרים להאדם אתה נכשלת בחטא גדול ועליך לתקן וכדו' אמנם נותנים לו מקום לתרץ את עצמו וכמו שאמר משה רבינו לאהרן (שמות ל"ב כ"א) מה עשה לך העם כי הבאת עליו חטאה גדולה, ויאמר אהרן וגו' ויש פעמים שמוכיחים את האדם על פניו עד שלא נשאר לו מקום לתרץ את עצמו וזה נקרא דברים קשים, וזה מה שעשה משה רבינו כאן שהוכיחן באופן שלא יהיה להם מקום לתרץ עצמן, וכמו שכתב רש"י שאמר להם הרי כולכם כאן כל מי שיש לו תשובה ישיב, וכן מצינו בשמואל הנביא לפני פטירתו שאמר לבני ישראל הנני ענו בי וגו', ודבר זה לא עושים אלא סמוך לפטירה' וכמו שכתב רש"י (בפסוק ג) הטעם בשם הספרי שלא יתבייש מפניו אחר כך תמיד כשיראהו ועל ידי כן יסתתר ממנו או יברח מפניו ויכול לגרום לו לדבק במי שלא טובח"ו.

ומעתה אחרי כל הדברים האלה נבא להמכוון בס"ד כי מעתה יש להבין שמה שהזכיר משה רבינו בהמשך ספר דברים את כל חטאם בהרחבה זה לא היה בתורת תוכחה בצורה קשה, ואע"פ שאמר להם הרבה ביטויים קשים

כמו (לקמן ט' ז) ממרים הייתם עם ד' מיום דעתי אתכם וגו' וכדו', עם כל זה הכוונה היה לומר ראו באיזה דברים נכשלתם תמיד אבל יכול להיות שבזה הם קרובים לאונס כי טבעם הקשה שנולדו בה זה מה שהיה בעוכם, וכמו שכתוב (שמות ל"ג ג) עם קשה עורף אתה וגו' ונמצא שכל החטאים האלו היה רק תוצאות מטבעם הקשה וכדו', ולכן אע"פ שאמר ביטויים קשים היה להם מקום לתרץ עצמם ולא הרגישו מופרכים לגמרי, וכל זה (שמשה רבינו אחר כך חזר והאריך בכל חטאם) היה כדי ללמדם ולהזהירם על העתיד וכמבואר.

והרי זה דומה לילד הולך בדרך ומזהירים אותו שילך לאט לאט בכדי שלא יפול ולא יזק אמנם הוא בסכלותו לא עשה כן ונפל וניזוק מאוד, וצועק עליו אביו על מה שקרה לו ומובן שאינו כועס וצועק עליו על התוצאה כאלו שעשה במזיד דבר גס כזה או נזק גדול וכדו' אלא על דבר הקטן שלא נזהר ולא שמר מספיק על עצמו כמו שהזהירו ולכן צועק עליו כדי שישמור בפעם הבאה יותר טוב אבל לא שנהיה מופרך אצלו כאלו הוא עברין גדול שהולך במזיד לעשות היזקים, ועל כן גם הבן אינו מתבייש כל כך מאביו אחר כך כמובן.

אמנם כאן מה שהוכיחם כאן ברמז היה זה על עיקר הפשיעות שלהם ועל החלק שהוא עיקר האשמה שלהם והוא (לפי מבואר במאמר הקודם "אלה הדברים" וכו') על מה שנדבק למקומות שהגיעו ונתפסו בהגשמיות ובקליפה ששרה שם זה היה פשעם באמת ועל זה לא היה להם מה לתרץ, ומכיון שהיו בדרגה גדולה מאוד אחרי מתן תורה וכל זמן היותם במדבר תחת חסותו של משה רבינו וענני הכבוד וכו' היה גם זה חרפה ובושה גדולה עבורם (על כל פנים עבור אלו המעט שהיו מהנכשלים) יותר ממה שעל עצם החטאים הגסים, ומה שנתפסו לעבירות הגסות שעשו היה זה כבר קרוב לאונס שהשתלשל כתוצאה מהפשיעה הנזכר ולכן כאשר מזכיר את החטאים הגדולים זה רק בבחינת אסון כתוצאה מהפשיעות שלפני זה, ועל כן במה שהם אשמים חשש משה רבינו לבושתם (ובפרט נגד כל שאר העם) ואמר כל זה ברמז ורק לפני מיתתו וכאלו רק מזכיר את המקומות שעברו שם אבל הבינו לבד את מה שהיו צריכים להבין, וכנ"ל.

על כל פנים היוצא מהאמור שעיקר התביעה על האדם הוא על השורש שלפעמים הרי זה נראה לאדם שאין בה חטא ועול כלל אמנם זהו השורש שפורה רחוק ולענה, ועל זה יהיה עיקר התביעה על האדם אצל השו"ת של מעלה ועל זה

אפילו אם ירגישו שקשה להם לקבלו. וענין זה אפשר להקמיס בדברי הספרי בטעם הראשון שהזכיר רש"י שלא יאה מוכיחו וחוזר ומוכיחו, ע"כ, וטעם זה אינו מובן כי מה לי אם יוכיחו עוד פעם (והרי מצינו במצות תוכחה בשעה שהאדם עובר על חטא שדרשו חז"ל ממה שכתבו "הוכח תוכיח" דהיינו אפילו מאה פעמים ואם כן כמו כן אבה לשמוכיחו על העובר (אע"פ שכבר אינו נוגע, בכל זאת מה לכפת את יוכיחו ויחזור ויוכיחו ועל כן אין חטאם זה מובן) ולהאמור יש לפרש שזה הכונה שבדבר תוכחה חזקה שיש ספק אולי לא יתקבל אצל השומע לא יאמרנה כי זה יקלקל את המטרה כי על ידי כן לא תתקבל גם בשעת צוואתו מאחר שכבר נוצר מרידה נגדה ואז כבר לא יעזור פעם ב' ולא יוכל לתקן את זה על כן ישאיר אותו לאמרו רק בסמוך למיתתו כאמור.

ומצינו שהיו כאלו שיצאו לתרבות רעה מפני שלא נתנו להם מקום לתרץ עצמם ומפני הבושה וכדו' וכן מצינו בחז"ל כדברים האלה.

מתקבלים כל כך לפי הטבע, כי מכיון שכבר לבם גס בדברים האלו והתרגלו כבר שהוא אומר להם והתרגלו שלא לקיים הרי זה נעשה להם כטבע שלא להתייחס לדבריו בדבר זה, ועוד סיבה יש בענין זה (שדברים שהיו רגילים לשמוע בתמידות לא יעזרו אפילו אם יצוה סמוך לפטירה) כי טבע האדם הוא שדבר שהוא שומע ואינו מוכן לקבלו (ואפילו אם יהיה מבין אדם שלפי הטבע היה צריך ורוצה לקבל ממנו כזה אביו או רבו מכיון שהרי זה קשה לו, לכן) הרי הוא מייצר בלבו כח מרידה כנגד אותו הדבר, ומאחר שכבר התייצר בלבו מרידה נגד דבר זה כבר לא יועיל אפילו יעשה מזה צוואה (שזה לפי הטבע יותר מתקבל) כי ההרגל של המרידה בלבו נגדה יתגבר על הרצון לקיים צוואתו ויבטלנה.

ועל כן בדבר שהאדם יודע שאם יאמר (ואפילו אם ירבה לומר) לא יקבלוהו עדיף שלא יאמרנה להם כלל לפני זה כדי שלא לקלקל את השפעתו בדבר זה ויאמרנו רק סמוך למיתתו וכך יתקבל הדבר כי נגד צוואה לא יעשו מרידה

כ' צריכים לנהוג תמיד כשאומרים להשני מוסר ואפילו לילדיו או לתלמידיו שלא להוכיח באופן שהשני ישאר נעלב ומבוים והיינו שיתן לו מקום לתרץ עצמו, ולכן יש להבין שעל האדם לקבל תירוץ של השני או של בנו או תלמידו אפילו כשהוא יודע ברור שאין זה תירוץ נכון אמנם בכל זאת בכדי שלא יתבייש לא יפריך לו את תירוץ והרי מותר לשנות מפני דרכי שלום ושלא לבייש את השני, (יודוע מה שזכרנו מוטב שיפיל את עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו רבים), ואפילו שמתקבל התוכחה תירץ את עצמו ונראה לו שמוכיחו קבל תירוץ בכל זאת מכיון שבפנימיות לבו יודע שהצדק עם מוכיחו (וגם אינו נעשה מופרך) אזי יקבל התוכחה.

יש להוסיף עוד טעם לפי מה שיש לראות מהמציאות שמה שהאדם אומר ומצוה סמוך לפטירה בצוואה מתקבל בהחלט אצל צאצאיו ותלמידיו אפילו אם יהיה דברים שלא היו מקבלים ממנו בחייו, אמנם אם יאמר או יצוה דברים שהיה רגיל לומר להם תמיד בחייו אזי אין הדברים

והנעילה וזה מה שקובע על כל הימים נוראים.

"בכה תבכה בלילה"

איתא באמרי פנחס שבתשעה באב השכינה יושבת בארץ לכן גם אנחנו יושבים בארץ יחד עם השכינה כי צריכים להיות קרוב לשכינה, כשאנחנו יושבים בארץ ומתאבלים ביחד עם השכינה אנו נמצאים קרוב לשכינה, ע"כ דה"ק. ויש לאדם להתבונן שאיזה פנים יש לו כאשר יושב על כסא בשעה שהשכינה הקדושה יושבת בארץ אבילה וחפויה, וכמו כן יש להבין שאפילו יושבים כבר על הארץ אם לא משתתפים באבילות השכינה הלא תכסה פני האדם על זה חרפה ובושה שאין דוגמתה.

ויש להבין שמה שנאמר שכשיושבים לארץ יושבים סמוך לשכינה אין הכונה סתם שיושבים לארץ בגשמיות כי בזה שהגוף לבד יושב לארץ אין זה מספיק להיות קרובים לשכינה כי בודאי שאי אפשר להיות קרוב לשכינה בגוף לבד בלי הלב אלא צריכים לישב לארץ גם בנפש וזאת אומרת לישב ולהתאבל באמת על החרבן, ואז זה נקרא שיושבים וקרובים לשכינה.

ועוד יש להבין על פי דבריו הק' איזה הזדמנות ישנו בתשעה באב שמי שלא תופס הזדמנות זו אין שיעור לטפשותו, דהנה ידוע שבכל השנה אפשר להיות קרובים לשכינה רק ע"י שמחה של מצוה כי "עוז וחדוה במקומו" וכמובן שאין זה קל לכל אדם למי שאינו מזוכך עדיין כראוי שאז הרי זה קשה להגיע לשמחה של מצוה ומכל שכן אדם שהוא מלא פשעים קשה לו מאד להכניס ללבו שמחה של מצוה כי החטא בטבע מוריד השמחה מהאדם ונמצא שהרבה יותר קל להאדם וקרוב לב האדם הרגיל לאבל של מצוה ממה שלשמחה של מצוה.

עוד כתוב באמרי פנחס שבשעת אמירת הקינות כשיושבים בארץ אז מכיון שנמצאים קרוב לשכינה יכולים לפעול כל מה שמתפללים אז, וזאת אומרת שיושבים ומתאבלים באמת על החרבן שאז זה נקרא שיושבים סמוך לשכינה ואז הזמן מסוגל לפעול הכל, אבל פשוט שאין הכונה שאז יכולים לפעול מה שמתחשק לאדם בגשמיות שאם כן הרי זה טוב בכיה על גשמיות בכיה של חנם ובוהה הרי הוא מקלקל כל התיקון, אלא הכוונה מה שהאדם מבקש אז על הרוחניות במה שנוגע לכבוד שמים ועל החרבן אם זה חרבן הכללי או זה חרבן הפרטי שלו זה אפשר לפעול עם הבכיות עם הקינות ועם האבילות של תשעה באב.

ועוד יש לדעת מה שכתב החיד"א שהבכיות של תשעה באב על החרבן הרי זה תיקון על פגם בעניני קדושה, ועוד כתב שמי שאינו יכול לבכות לכל הפחות יעשה קול בכי וגם זה הוא תיקון לזה, עוד איתא באמרי פנחס על מה שאיתא בהלכה שאסור להסיח דעת מהאבילות שזה חמור כמו הסח הדעת מתפילין כי האבילות בתשעה באב הוא במקום הנחת תפילין ולכן כמו שאסור להסיח דעת מהתפילין כך אסור להסיח דעת מהאבילות, עוד כתוב שם שאם האדם עושה איזה חיוך קטן בתשעה באב הרי זה ח"ו סכנה, ואולי כוונתו סכנה לרוחניות, על כל פנים יש לדעת שכל הענינים של תשעה באב הם תיקון גדול מאוד לנפש האדם.

מבעלז אמר שמחבר הפיוט בא אליו ושאלו למה אינו אומר, וענהו שמפני שיש בו פסוקים מאיכה לכן אינו רוצה לאומרו בשבת, והבטיחו ששבת שחל בו ט' באב יאמרנו.

אוצר הזמנים

המשך מאמר שבתות של ימי בין המצרים שבת חזון

לפי ג' הטעמים הנזכרים (בגליון פ' פנחס) לכן שבתות שבין המצרים הם יותר גדולים מכל שאר שבתות בשנה, ונמצא לפי זה ששבת חזון שהיא לפני תשעה באב הרי כל הענינים שייכים בה ביתר שאת ולכן כתבו בספה"ק ששבת חזון היא היותר גדול מכל שבתות השנה.

ויש לדעת שבשבת חזון אף על פי שבודאי צריכים להיות בשמחה כמו כל שבת ואסור למעט בשמחה של שבת, אמנם בשבת זו יש יותר חיוב על זה וצריכים להתבונן במיוחד על התשווקה והגעגועים לחשוב על בית המקדש ועניני הגאולה, וזה על ידי התפילות ותהילים, ובמיוחד בזמירות של שבת שאם מתבוננים בהם רואים שהם מלאים געגועים לבית המקדש שהם מדברים בה כסדר מהגאולה ובית המקדש, על כל פנים זה דבר ברור ששבת זו צריך לשים לב ביותר לענין זה לזמר הזמירות והתפילות עם געגועים על גאולת השכינה ועל גאולת כלל ישראל ועל בנין בית המקדש.

וידי רצון שבזכות זה נזכה לראות בנחמתן ובישועתן של ישראל ונזכה לראות ולקבל פני משיח צדקנו ברוב רחמים וחסדים בב"א.

"עניני תשעה באב"

יש לדעת שכל מה שנאמר בענין האבילות על החרבן בתשעה באב הרי זה נוגע גם לכל השנה, והוא על פי המבואר בספה"ק שכל מועד וכל ענין שנמצא ושנוהג במעגל השנה הרי זה באמת ישנו ונוגע גם בכל השנה, אלא שנקבעו ימים בשנה שהם השורש והמקור להדברים ומשם בארה שמקבל האדם הכח והשפע לכל השנה, ולמשל חג הפסח ויצאת מצרים משפיע אהבת ד' וזכירת נפלאותיו ית' שעשה עמנו לכל השנה, ושבועות משפיע לנו כח ללימוד התורה הק' לכל השנה, וכן כל מועד משפיע ענינו לכל השנה וכפי כמה שהאדם מקיימם ומדבק לבו בהם במועדו כך נשפע לו לכל השנה, ומי שהתירשל במועד ומתעורר אחר המועד הרי הוא צריך לשוב בתשובה על שהפסידו במועדו ועליו לעמול קשה להמשיך את השפע מהמועד שעבר, וכמו כן הוא לגבי תשעה באב שאף על פי שהחיוב להתאבל על החרבן גם בכל משך השנה בכל זאת יום תשעה באב מיוחד כל היום עבור מצוה זו ומשם בארה לכל השנה כולה עד שיבנה בית המקדש בב"א.

עוד איתא בספה"ק שהאבילות של ימי בין המצרים זה הכנה לתשובה של הימים הנוראים, כי ימי בין המצרים הם כ"ב יום כנגד הכ"ב ימים שמראש השנה עד שמחת תורה, וכמו שנראה אצל האדם ימי בין המצרים ותשעה באב כך יראה אצלו הימים הנוראים ר"ה יום כיפור ושמחת תורה זה לעומת זה, וכפי שמתנהג ב"ז בתמוז כך הולך אצלו ר"ה, והשמחה של שמחת תורה הרי היא לפי הצורה שהיה האבילות שלו בתשעה באב, נמצא שתשעה באב זה החיתום

לא יועיל לו תירוציו הרבים כי על זה אין כל כך נסיון והתגברות היצר הרע אלא מפני זלזולו בדבר ההוא.

אמנם שורש הדבר בלב האדם שאינו נזהר במה שגורם להחטא הוא מפני חוסר יראת שמים כי אם היה מפחד מעבירה כמו מי שמפחד על חייו (כי הוא מרגיש שחייו תלויים בה) היה בורח גם מדבר שעלול להביאו לידי נסיון או עבירה, וכמו שצריך להיות באמת כמו שכתוב (דברים ל' כ') "כי הוא חייך ואורך ימך" וכמו שכתב רבינו יונה שצדיקים פורשים מצ"ט שערי היתר שלא יכשלו בשער א' של איסור ולכן הם עושים סייג ומפחדים מכל דבר שעלול להביא לידי עבירה ולידי נסיון.

ונמצא שמי שאינו מפחד מאת ד' באמת וגם אינו מפחד מן העבירה בעצם מכיון שזה טומאה ומטמא ושה נגד רצון ד' ית' האהוב אצלו, אלא כל יראתו הוא אך ורק שלא יענש בגהנום וכדו' אז כל יראתו ופחדו הוא שלא יהיה נחשב מזיד בחטאו ולכן כאשר חושב שלא יהיה נחשב פושע ומזיד אזי לא יזהר להתרחק כנזכר ולכן אינו מתרחק ממה שיכול למושכו ולקרבו להחטא, ועי' מה שכתב רבינו יונה בשערי תשובה (...) שהעובר עבירה מטעם זלזולו בה אפילו אם זה עבירה קלה הרי זה הרבה יותר חמור משאר עוברי עבירה מפני התגברות יצרם ושלכן אמרו חז"ל שהעובר על דברי סופרים חייב מיתה מכיון שהטעם שעבר על זה הוא בדרך כלל מטעם זלזול על שאינו אלא מדבריהם, ע"כ.

וזה כולל גדול בעבודת ד' ית' לדעת שאין להיצר הרע כח למשוך את האדם לידי חטא ועבירה אלא אם כן התחיל האדם להתקרב אליו ולמחיצתו, ועל זה עיקר דינו של האדם בבית דין של מעלה, אבל אחר שכבר נתקרב להיצר הרע הרי נכנס בו רוח שטות ומחטיאו בקרוב לאונס^ט.

וענין זה הוא מוסר השכל וחשוב לדעת ולשים לב לזה שעיקר מבחן האדם הוא על השורש של החטא כנזכר דהיינו אם הוא נזהר וסולד מדברים שעלולים להביאו לידי חטא, ומה שהאדם אומר שלא מפחד מפני שיודע ליזהר מהיצר הרע ולא יכשל הרי זה שקר ורמיה שמרמה את עצמו מפני שבעומק לבו אין פחד אלקים לנגד עיניו על כן הוא מרמה עצמו (כמו שכתוב בריש פ' נציבים) ואומר בשרירות לבי אלך וגו' מכיון שהאמת הוא שיש בלבו שורש פורה ראש ולענה ולכן הרי הוא מתברך בלבו לאמר שלום יהיה לי ולא יכשילנו היצר הרע וגו', ועל זה אומר הפסוק לא יאבה ד' סלוח לו וגו'.

מה שאין כן מי ששומר עצמו להתרחק ממה שיכול להביאו להחטא אלא שיש לו התגברות היצר עליו נאמר (יחזקל י"ח ל"ב) "כי לא אֶחַפֵּץ בְּמוֹת הַמָּוֶת נְאֻם ד' אֱלֹקִים וְהָשִׁיבוּ וְחִיּוּ" ועל זה אנו מודים ומברכים את ד' ג' פעמים ביום "הרוצה בתשובה" ובזכות זה אנו מתפללים החזירנו בתשובה שלימה לפניך, אבל בתנאי שיעשה רצונו כרצון ד' ית' ויוסיף להתרחק מן הכיעור והדומה לו יותר ויותר ויקיים מצות בכל דרכיך דעהו ומצות קדושים תהיו וגו', ובזה יתבאר ענין הפרשה בס"ד.

העונשים, ומתוך על זה שמחייבים אותו שנתן לרוח שטות לכנס אליו, ע"כ, וזה כמו שנאמר כאן. 'ובפרט בפזמון ברוך ד' יום יום, וידוע שבבעלז' נהגו שכל השנה לא שרו פזמון זה, וכך מספרים שהרב שר שלום

^ט וכן כתב בספר ברית אברם לתרץ הקושיא על מה שמובא בגמ' (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, ויש להקשות שהרי אם נכנס בו רוח שטות למה מחייבים אותו והרי שוטה פטור מכל

מאמר "עבודת תשעה באב"

ליקוט פנינים יקרים מתוך מאמרים שעדיין לא יצאו לאור

א.

איתא באמרי פנחס שבתשעה באב השכינה יושבת בארץ לכן גם אנחנו יושבים בארץ יחד עם השכינה כי צריכים להיות קרוב לשכינה, כשאנחנו יושבים בארץ ומתאבלים ביחד עם השכינה אנו נמצאים קרוב לשכינה, עכדה"ק.

ויש לאדם להתבונן שאיזה פנים יש לו כאשר יושב על כסא בשעה שהשכינה הקדושה יושבת בארץ אבילה וחפויה וכמו"כ ילה"ב שאפילו יושבים כבר על הארץ אם לא משתתפים באבילות השכינה הלא תכסה פני האדם על זה חרפה ובושה שאין דוגמתה, וה"ז דומה לאב עם בני משפחתו שיושבים שבעה ל"ע על אשת נעוריו או על א' מבניו שנעדרו, וכולם יושבים ומבכים מרה בבכיות עצומות עד שכל השומע בוכה עמם וא' מהבנים שיושב עמם יחד יושב ומשחק ואינו משתתף בהאבל כלל, איזה פנים יש לו.

וילה"ב שמה שנאמר שכשיושבים לארץ יושבים סמוך וקרוב לשכינה אין הכונה סתם שיושבים לארץ בגשמיות כי בזה שהגוף לבד יושב לארץ עדיין אינו מספיק להיות מפני זה קרובים לשכינה כי בודאי שא"א להיות קרוב לשכינה רק בגוף לבד בלי הלב אלא צריכים לישב לארץ גם בנפש ז"א לישב ולהתאבל באמת על החרבן, ואז יושבים סמוך לשכינה אז קרובים לשכינה.

ועוד ילה"ב ע"פ דבה"ק איזה הזדמנות ישנו בט"ב שמי שלא תופס הזדמנות זו אין שיעור לטפשותו, דהנה ידוע שבכל השנה אפשר להיות קרובים לשכינה רק ע"י שמחה של מצוה כי עוז וחדוה במקומו וכמו"כ שאין זה קל לכל אדם למי שאינו מזוכך עדיין כראוי שאז ה"ז קשה להגיע לשמחה של מצוה ומכש"כ אדם שהוא מלא פשעים קשה לו מאד להכניס ללבו שמחה של מצוה כי החטא בטבע מוריד השמחה מהאדם¹ ונמצא שהרבה יותר קל להאדם וקרוב לב האדם הרגיל לאבל של מצוה ממה שלשמחה של מצוה.

ב.

עוד כתוב באמרי פנחס שבשעה שיושב האדם לארץ בת"ב בקינות באיכה אז מכיון שנמצאים קרוב לשכינה יכולים לפעול כל מה שמתפללים אז, עכ"ד, אבל כמובן שעיקר המכוון כשאדם מתפלל על רוחניות במה שנוגע לכבוד שמים כי לבקש אז על הדברים שלו אין לזה טעם וריח כמו שאין טעם מי שבא למלך בשעה שיושב באבילות ומבקש על צרכיו הפרטיים ועל צעצועיו.

והנה נבאר קצת גודל ענין הבכיות של ט"ב, והנה עה"פ בכה תבכה בלילה מביא רש"י הרמז על כפילות הלשון כך שמכיון שבכו בליל ט' באב כשחזרו המרגלים בכיה של חנם (כלומר בכיה שלא היה להם לבכות²) לכן נגזר אז שיבכו על החרבן.

ועוד יש להוסיף שעל זמן שלפני החרבן איתא

בתלמוד ירושלמי שכשבא ירמיהו ואמר להם הנבואה על החרבן אם היו מקבלים את זה אם היו חוזרים בתשובה ובוכים לד' לבטל את גזירת החרבן היה מספיק בזה לתקן את הבכיה של חנם בזמן המרגלים אבל מכיון שלא קבלו מירמיה ולא חזרו בתשובה אז הגיעו להבכיה על החרבן ממש.

נמצא שהבכיה של החרבן זה בעצם התיקון על הבכיה של המרגלים על הבכיה על דברים שלא היו צריכים לבכות, והנה הבכיה בזמן המרגלים היה על הכניסה לא"י שזה היה דבר שד' ית' השפיע להם טובה אלא שלהם נדמה להם שזה ח"ו רעה להם וזה היה הפגם כמו שכתב רש"י אני אמרתי להם שהיא טובה וכו' ועל זה בא העונש (החרבן) שנלקח מהם הטובה. **ומזה** יש ללמוד ולהבין כמו"כ כשהאדם בוכה על דברים של שטות ונדמה לו שזה רע לו ובאמת זה טוב לו כי הקב"ה עושה הכל לטובה ובפרט בדברים גשמיים אפילו מה שנראה לא טוב בעיני האדם ה"ז באמת טוב כי הכל מה שמביא ד' על האדם הוא רק לטובתו³ ועל זה אדם בוכה על גשמיות שמתחשק לו וה"ז בכיה של חנם.

ועל כן ה"ז מעורר עליו קטרוג לקחת ממנו במדה כנג"מ גם את מה שהוא טובה גלויה שיש לו, והתיקון לזה הוא שיבכה על עונותיו ועל התשובה וכמו"כ על העדר רוחניות על החרבן על העדר השראת השכינה וכמו שאנו רואים שהבכיה על החרבן ה"ה תיקון של בכיה של חנם של דור המדבר.

היוצא מהאמור שעיקר התיקון על חטא בכיה של חנם זה כשהאדם בוכה על העדר רוחניות ועיקר התיקון השלם בזה הוא לקונן ולבכות על צער השכינה ועל חוסר השראת השכינה שנגרם לנו ע"י חרבן בית המקדש, ואיתא באגה"ק לבעל התניא שמי שאינו מרגיש לבכות על צער הגלות והשכינה יכול לכוון לבכות על החרבן שלו הפרטי כלומר הנשמה שלו שהיא בגלות אצלו וזה גם גלות השכינה כי הנשמה היא חלק אלקי ממעל.

עכ"פ ע"פ האמור ילה"ב שמש"כ באמרי פנחס הנ"ל שאפשר לפעול אז כל מה שמבקשים פשוט הוא שאין הכונה שאז יכולים לפעול מה שאדם רוצה בגשמיות שא"כ ה"ז שוב בכיה על גשמיות בכיה של חנם ובוזה ה"ה מקלקל כל התיקון הנ"ל, אלא הכונה מה שהאדם מבקש אז על הרוחניות על החרבן אם זה חרבן הכללי או זה חרבן הפרטי שלו ברוחניותו שזה גם גלות השכינה כזכור, זה מה שאפשר לפעול יחד עם הבכיות והאבילות בת"ב.

(מתוך מה שנאמר בליל ת"ב תשס"ח)

ג.

עו"כ שם שידוע שאנו צריכים להתדמות להמדות להשכינה כמו שדרשו חז"ל מהפסוק "והלכת בדרכיו ... ובו תדבק" וז"ל הדבק במדותיו ולכן עתה שהמדה של השכינה

שיושבת בארץ גם עלינו לשבת בארץ ובוזה אנו נעשים קרובים ודבוקים להשכינה כפי דרשת חז"ל הנ"ל, ואפשר להוסיף לדבה"ק ולפרש בדרך משל, כשהמלך או איזה צדיק גדול עושה איזה שמחה או חתונה והבן שלו רוצה ג"כ להכנס לכן הוא צועק לשומרים אני רוצה להכנס לאבא שלי אני גם בן שלו, אומרים לו תוכיח שאתה בן תביא ראיה לזה איך מוכיחים שהוא בן.

אבל אם בא אחד והוא אומר שהוא זוכר שראה את הבן הזה כשהאבא שלו ישב באבילות על אחד מהמשפחה בר מינן וגם הוא הבן ישב באבילות ביחד איתו, אם כן זה הוכחה גמורה שהוא בן שלו, מי שמתקרב לאבא ורוצה להיות קרוב לאבא כשיש שמחה כשיש כבוד ולכן הוא אומר שהוא בן זה עדיין לא מוכיח שהוא בן אולי עושה זה בשביל הכבוד שלו ולהנאה שלו, אבל כשראו אותו שגם בצער של אביו הוא משתתף כשהאבא באבל גם הוא באבל זה סימן שהוא באמת בן כי אין לו שום הנאה וכבוד מזה.

ד.

הנה יל"ד שבת"ב מכיון שזה הזמן שהקב"ה מתאבל ולכן הזמן מסוגל לזה ויכול כל א' בקל לעורר את לבו להתאבל, בהתחלת תשעה באב כשמתחילים להתאבל חושבים לפעמים שזה יוהרא שמראה כאילו הוא מצטער על צער השכינה, ואולי זה לא באמת לאמתו בתוך לבו אפשר זה לא לגמרי באמת, אבל בת"ב אין מה לחשוש לזה כי הזמן מסייע לזה זה לא מצד מדרגת האדם שהגיע לדרגה של להתאבל אלא מצד הזמן זה זמן של אבל ולכן גם הוא מתאבל זה שייך לכל אחד, מי שיש לו חוש ריח יכול להרגיש שתשעה באב זה זמן שהוא מלא אבילות, לכן ממילא יכולים להיות נסחף עם השכינה להיות נטפל ביחד אתה ולהתאבל עם האבילות הזאת שבשמים לאחוז בזה ולהשתתף בזה להיות נספח לזה, זה קל מאד להרגיש כך בתשעה באב כי הזמן גרמא לזה לכן ממילא אין שום חשש של יוהרא כי זה לא מצד עצמו זה מצד הזמן.

ה.

ועוד ילה"ב שבמצב של היום בזמנינו אלה הרי כל השנה הוא כמו זמן של תשעה באב שזה צריך לסחוף את האדם להתאבל על השכינה, וכשהאדם מתאבל על השכינה בזה הוא מוכיח שהוא בן לאביו שבשמים כי מראה שאכפת לו, וידוע שאנו היום בזמן של הבריור שצריך להיות לפני הגאון ש' ולכן על כל א' לברר ולהוכיח שהוא מבניו של הקב"ה ובוזה יתאשר זכותו להגאל ומצא שזה חלק מהבריור ובוזה תלוי זכות קיום האדם בהגאון ש'.

אבל עכ"פ בתשעה באב זה ודאי שיותר קל להרגיש את הרגשת האבילות, וזה דוקא בתשעה באב כי בתשעה באב זה זמן שהשכינה מתאבלת ולכן זה קל יותר לכל אחד ג"כ מאד להתאבל

¹ שהתטפשו לבכות בחנם אז במדבר.

² חוץ מאדם רשע ואינו רוצה להיות צדיק כשניתן לו טוב גשמי יתכן שזה לרעתו בכדי שיקבל כל שכרו הטוב שמוגיע לו בעוה"ז ועי"כ ישאר שלול לגמרי מהעוה"ב כי אינו רצוי שיהיה שם יחד עם הצדיקים.

³ וכמו שהוא הפירוש של שנאת "חנם" כלומר שנאה שלא ראוי להיות, (כי בודאי אין שנאה בחנם ממש אלא תמיד יש סיבה לזה אלא הכונה על מה שאין לאדם רשות לשנוא וזה נקרא חנם כך איתא הפירוש) שזה גם כמו בכיה של חנם כלומר שלא היה ראוי ולא היה צריך להיות לולי

⁴ כי השמחה נובע מהקדושה ומהקירבה להקב"ה וכמש"כ עוז וחדוה במקומו, משא"כ ההיפוך דהיינו עצבות נובע מהקליפה וכידוע ליר"ח שהקליפות מייללים תמיד, ועל כן כל מה שהאדם קרוב יותר להקדושה יש לו בטבע יותר שמחה בלבו, וההיפוך הוא בהיפוך.

ביחד אתה, ואם אעפ"כ מי שלא אכפת לו ולא מנסה לשתף עצמו לישב בארץ עם הלב שלו ולהשתתף בצער של השכינה להתאבל עם השכינה, ויתכן שבזה יפסיד ח"ו את זכותו להגאור"ש כי איך הוא יכול לומר שהוא גם בן הוא לא מוכיח בכלל שהוא בן.

וזה לא כמו בן גשמי שבין כך ובין כך הוא בן אבל ישראל רק כשעושים רצונו של מקום אז נחשבים לבנים, אנחנו נקראים בנים רק כשעושים רצונו של מקום כדאיתא בגמרא (קידושין לו.) בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרוים בנים אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרוים בנים דברי ר' יהודה.

הנהגה אע"פ שרבי מאיר חולק שם ואומר בין כך ובין כך קרוים בנים, הגם שלפי ר' מאיר שאומר בין כך ובין כך נקראים בנים א"כ תמיד נקראים בנים, (והו"פ ממה שידוע שהלכה כר"י, בנוסף לזה) ל"ל כך שהנהגה בודאי שגם ר"מ מודה שיש מדריגה של עבדים ולא בנים אז לר' מאיר מתי המדריגה שנקראים עבדים אם תמיד בנים, ומסתבר שגם לפי ר' מאיר מי שפורק עול אינו נחשב כן ובודאי מודה ר"מ שמחלל שבת בפרהסיא והעובד ע"ז דינו כגוי לכל דבריו ולא מצינו חולק על זה אלא ל"ל כוונת ר"מ הוא רק למי שרוצה לכה"פ להיות בן מי שמאמין שהוא בן מי שלא מסיח דעת מזה ומי שמשתדל בכל כחו, אפילו אם עדיין לא הצליח לכבוש כל יצרו עדיין לא הצליח לתקן עצמו להיות צדיק גמור להיות כולו זכאי הוא עדיין כולו חייב במעשיו, אבל בכ"ז מכיון שרוצה בזה אז בין כך ובין כך נקרא בן, וכמ"כ בענין הזה של האבלות.

אבל מה יעשה האדם שרוצה להרגיש את האבלות אבל עדיין לא מרגיש, באמת זה צרה גדולה מאד זה חולי נפש גדול מאד, אבל גם לו יש תקוה, בכ"א צדיק באמונתו יחיה הוא צריך להאמין שבתוך לבו הוא באמת מצטער, לכה"פ יאמין באמת שהנשמה הנקודה הפנימית שלו מצטערת ומתאבלת יחד עם השכינה, זה גם הפירוש באני מאמין כתוב ואומרים את זה בכל יום, אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא.

אני מאמין זה לא רק שמאמין שיבוא אלא גם קאי על אחכה לו בכל יום שיבוא שגם זה הוא מאמין שבתוך לבו הוא מחכה הגם שלא מרגיש את זה, שאם נאמר שאני מאמין שייך רק על עצם זה שיבוא אז למה כתוב ואע"פ שיתמהמה מה זה שייך לאני מאמין לאמונה, אלא ודאי שאני מאמין שאני מחכה לו בכל יום שיבוא, כי

אני מאמין בנקודה פנימית שבלב שהנשמה שלי רוצה רק את הגאולה ומחכה לזה, ולכן אני מעיז להתפלל על הגאולה ולהתאבל כי אני מאמין ויודע שזה הבקשה שלי האמיתית בפנימיות הלב של הנשמה שלי.

ו.

עפ"ז אפשר לפרש גם מה שכתוב בגמרא (מכות כד.) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה (פרק ב' ד'), ידוע שהרוז"נר היה אומר שזה מה שאמר חבקוק נאמר על דור האחרון בעיקר, חבקוק תקן לנו תיקון גדול, חבקוק זיכה אותנו שבשמים יהיה מתקבל הפסק שלו, שגם מי שהוא צדיק רק באמונתו לא צדיק בפועל, במעשים הוא עדיין כולו חייב, אבל צדיק באמונתו הוא מאמין שבתוכו יש צדיק הגמרא אומר (תענית י"א.) לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו, האדם צריך לדמות לעצמו שקדוש שרוי בתוכו אדם שמאמין שקדושה שורה בתוכו ולא מתייאש מזה הוא מאמין שזה כך וצדיק באמונתו שהוא מאמין שבתוכו יש צדיק.

זה גם הפירוש מ"ש "ועמך כולם צדיקים" (ישעיהו ס' כ"א) אם כך מאמינים אז ממילא "לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר" (המשך הפס' שם) ע"ז יזכו לעוה"ב, זה מה שאומר חבקוק וצדיק באמונתו יחיה בזכות האמונה הזאת שמאמין שבפנימיות לבו הוא רוצה להיות צדיק בזכות זה הוא יחיה וג"כ יוכל להשאר בזמן הגאולה, אבל לכה"פ צריך להוכיח שהקב"ה שרוי בתוכו ואם אינו מרגיש יעשה את האבילות באמונה שהוא רוצה להתאבל, את זה לפחות שיעשה משהו בזה לכה"פ יחשב לצדיק באמונתו שגם הוא יחיה. (השט"ה מתוך מאמר אמר שומר אגת בוקר ת"ב תשע"א)

ז.

אומרים בשם צדיקים, שיש חילוק בין שני התעניתים יום כיפור ותשעה באב, (שהם התעניתים העיקרים שמתענים בהם מעת לעת) שביום כיפור מי צריך לאכול, ובתשעה באב מי יכול לאכול, ובשביל זה לבד יש לנו להתבונן למה אין לנו הרגשה כזאת כשמגיע ערב תשעה באב ותשעה באב, צריכים לדעת שזה ימים מרים להיות במרירות, ואם אין אנו מרגישים כך ע"ז לבד יש לנו מספיק להיות ממורמר ולבכות למה לבנו כ"כ אטום.

עכ"פ כל אחד יש לו מספיק על מה להיות במרירות, כשמגיע ט' באב נמצא לפעמים אנשים שעומדים ברוגע ומשוחחים, כל השנה

הם נמצאים במרירות ובצרות, כשמגיע ט' באב, רואים הרבה פעמים, שיש מצב רוח רגוע, זה מעשה יצר, שמהפך כל דבר בדיוק הפוך, יושבים ומספרים חסידשע מעשה'לעך וכדומה בתירוף שמתיראים מהעצבות, אם מסתכלים טוב רואים שאינו יותר ממעשה יצר"י.

ובכדי להשיג קצת חומר העונש על הדבר הזה שמזלזלין ח"ו במצוה זו של אבילות על החרבן בתשעה באב, נזכיר לשון הפסוק בנביא (ישע"י כ"ב י"ב י"ג י"ד) "ויקרא ד' אלקים צבקות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק", "והנה ששון ושמחה" וגו' "ונגלה באזני ד' צבקות אם יכופר העון הזה עד תמותו" וגו', והנה מי לא יפחד מגודל העונש הנזכר בנביא, אלא שפשוט לא שמים לב אבל אם ישים האדם ללבו את אשר לפניו בודאי ישראל קדושים הם ויתעוררו למלאות חובתן ולא יפסידו ח"ו את הכל אלא ירויחו את אשר מיועד לנו בב"א.

צריך לתפוס את היום שאפשר הרבה לפעול כמו שכתב החיד"א שהבכיות של ט"ב על החרבן ח"ז תיקון על פגם בעניני קדושה ועוד כתב שמי שאינו יכול לבכות לכה"פ יעשה קול בכי וגם זה הוא תיקון לזה. (מתוך מאמר לא נפקד ממנו איש -תשנ"ה)

ח.

עוד איתא באמרי פנחס על מה שאיתא בהלכה שאסור להסיח דעת מהאבילות הוא אומר שזה חמור כמו הסח הדעת מתפילין וה"ז כמו שלא מניחים תפילין בתשעה באב, כי האבילות בתשעה באב הוא במקום הנחת תפילין ולכן כמו שאסור להסיח דעת מהתפילין כך אסור להסיח דעת מהאבילות.

עוד כתוב שם שאם האדם איזה חיוך קטן בת"כ הרי זה ח"ו סכנה, כך הוא אומר אולי כונתו סכנה לרוחניות, עכ"פ כל הענינים של ט"ב הם תיקון גדול מאד.

ט.

כתוב בתיקוני הזה"ק שבזכות הבוכים על החורבן ועל גלות השכינה יתקבצו הגלויות ותחזור השכינה למקומה בבחינת לא אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לד', עוד כתוב בזה"ק שמי שבוכה על החורבן יזכה להיות יחד עם השכינה כמו שכתוב יחדיו ירננו יחד עם השכינה.

י.

עוד איתא בספה"ק שהאבילות של ימי בין המיצרים זה הכנה לתשובה של הימים הנוראים ושה בדיוק כ"ב יום זה כנגד הכ"ב ימים שמר"ה

היא הפוך, וכ"כ הוא לגבי יסירות, שהה דבור ואין עמוק, וכדי להבין אותם צריך ידיעה הרבה גדולה, וזו לנו גמרא שמבאר חסידות, ועל כן מימרות בשם צדיקים שנראים היפך מהפשטות אסור לסמוך עליהם כלל כי הפשטות וההלכה לעולם אינו בטל (והחושב אחרת ה"ה בודאי אפיקורס).

וידוע מש"כ הב"י והקאמאנר ועוד שאפילו כאשר רואים אצל מי שמקובל לצדיק איזה הנהגה שנראית הפוך מההלכה, אע"פ שאין להרהר אחריו (כי בודאי יש מה שלא מובן איזה אונס או ענין אחר שעפ"ז ח"ו לא סתירה, ההלכה) ע"ז אסור להרואה לעשות כמורה אחריו, והעושה כמורה לא ינקה מדינה של גהנום, ע"כ. ודבר זה פשוט הוא שהרי אפילו נביא אמת שיאמר בשם ד' אחרת מההלכה אם זה יותר מהוראת שעה אסור לקבל דבריו ונעשה בזה נביא שקר ולכן החכם עיניו בראשו ויפלט דרכו באמת ואמונה בצדק ובמשפט.

הרה"ק ר' מנדלעל וויטפסקער כתב במכתב, "באלה ובשבעה, שאנחנו החסידים נזהרים בכל דיני הפוסקים

" שמעתי סיפור מהרה"צ ר"ד מסקוירא שהתפשטה פעם מסוכנת בהאיזור הרומניא אומר שלא יצמו ושלחו חסידיו שליח לשאול אותו אם לצום וענה שכן יצמו והשליח הגיע חזרה באמצע יום ט"ב ובנתיים ששה אחד כוס טעה ואח"כ נחלה בהמחלה ל"ע, ובא להאדמו"ר ושאל אותו האדמו"ר האם אכל בט' באב ואמר ששתה רק לפני חזרת השליח ושאל אותו האם לקח גם חתיכת צוקר וענה שכן, אמר איך אפשר ליהודי להכניס צוקר ליום המר ע"כ הסיפור.

¹⁰ יש הרבה פשטל"ך שאומרים בצדיקים על הענין של תשעה באב, אבל צריכים לדעת שכל דבר שאומרים בשם הצדיקים, הדברי חסידות כל כך גבוהים וכל כך עמוקים, ולא כל כך פשוט כמו שחושבים, וה"ז דומה למשאחז"ל בעלי משנה מבלי עולם, כל' הפוסקים הלכה מתוך השגחה לבד בלי ללמוד הגמרא שעליה ה"ה מחריבי עולם כי בלי הגמרא א"א לדעת פשט האמיתי, לדוגמא במשנה כתוב הלכה, והגמרא מוקי המשנה דוקא במציאות מסוימת, וכאשר המציאות קצת אחרת ההלכה

עד שמחת תורה וכמו שנראה אצל האדם ימי בין המיצרים הת"ב כך יראה אצלו הימים הנוראים הר"ה וש"ת זה לעומת זה השמחה של ש"ת שמגיע לאדם זה לפי הצורה שהיה האבילות שלו בת"ב כך הוא זוכה לשמחת תורה כפי שמתנהג ב"ז בתמוז זה כנגד ר"ה עכ"פ הוא אומר שבת"ב זה הסוף זה כמו הנעילה אז זה מה שקובע על כל הימים נוראים אז כל הימים הנוראים נקבע עפ"ז.

עכ"פ יש להגדיר ענין התחלת התשובה בבהמ"צ ובט"ב שהוא הכאב וההתאוננות על מצבו הרוחני של האדם זה בעצם השלב הראשון וההכנה לתשובה כי אם האדם אינו מרגיש כאב על מצבו הרוחני אזי אפילו אם עושה תשובה באלול וימי נוראים בין אם זה מכח אימת הדין או שרוצה להתעלות ברוחניות בכ"ז חסר מהעומק והפנימיות של התשובה שצריך להיות ממעמקים קראתיך ד'.

ולפי גודל הכאב וההתמרמרות שיש בלב האדם על מצבו הרוחני ומכש"כ אם נכשל ונפל ח"ו בחטא ממש זה הוא היסוד וההכנה לתשובה שלימה ולפי הקדמה זו היא ההערכה והחשיבות של תשובתו, וכמו שידוע בבנין גשמי שלפי חוזק היסוד כך אפשר להעלות עליה עוד קומות למעלה כמ"כ הוא בענין התשובה שלפי חוזק יסוד הנזכר כך יהיה מסוגל לעלות אח"כ על ידי תשובתו בהמשך.

(מתוך מה שנאמר בביל ת"ב תשס"ח)

יא

ידוע מה שכותב ר' יעקב עמדין וכן איתא בעוד הרבה ספ"ק ובקדמונים שכל הצרות הן מפני שלא מתאבלים על ירושלים, כל קושי הגלות כל כובד הגלות שזה נהיה יותר קשה כל הגזירות הכל בא מפני שלא מתאבלים על ירושלים, ומובא על זה מה שכתוב בגמרא על העיר ביתר שנהרגו כל העיר אע"פ שהיו צדיקים גדולים עד כדי כך שהיו מונחים בלי קבורה עשרים ושתים שנים שהמלך גזר שלא יתנו לקבורה, וכל העשרים ושתים שנה לא שלט בהם רימה, כי היו צדיקים גמורים ולא היה בהם רק חטא זה שלא התאבלו על ירושלים, ובשביל זה לבד נהרגו והרי זה פחד נורא כמה זה תביעה שצריכים להתאבל על החורבן.

(מתוך מה שנאמר בביל ת"ב תשס"ט)

יב

איתא בספרי מוסר שכשאדם מתעורר לאיזה מדה למדת האהבה או מדת השמחה או הצער או היגון קל מאד להעביר את המדה הזאת לרוחניות כשמתעורר בו אהבה צריך עם האהבה הזאת להתחיל לחשוב על ד' ולאהוב את ד' עם השמחה להיות שמח במצוה עם הצער להעביר את זה לצער עבור השכינה.

וזה הסיבה שכל הקינות מיוסדים על צורה שמדברים על הצער שלנו כי זה מעורר את לבנו כי לא כל אחד בדרגה שיכול לעורר את לבו תיכף ומיד עבור צער השכינה זה רק מי שכבר בדרגה הזאת לכן כשאדם נשבר בשביל צער של עצמו אז נפתח הלב ואז הוא יכול להסיח דעת מזה ולהעביר את המחשבה הזאת לקונן על צער השכינה לכן הכל מיוסד לעורר את לבנו הגשמי כדי שיבוא לבכיה ולצער.

ואחרי שהגיע להרגשת הצער אז צריכים

להכניס את זה לתכלית להכניס את זה לצער השכינה וזה מה שאנו אומרים ביחד ברוב הקינות תיכף ומיד מדברים גם על השכינה מדברים על מה שעשו לבית המקדש מדברים קודם כל על מה שעשו לנו לאבותינו ולצדיקים בכל הדורות זה מה שמזכירים קודם ואח"כ מזכירים מה שעשו לבית המקדש כי זה היה העלבת השכינה שהיו מזלזלים ומבזים את השכינה הקדושה תיכף ומיד מכניסים את זה להרגשה הזאת.

ועוד יותר שהאדם צריך להבין שאין לנו מושג בשכינה הקדושה מה זה ענין צער השכינה אבל בכ"א זה רק לשבר את האוזן אז צריכים לדעת ולהבין שכל צער שהגיע לנו בדיוק אותו הצער נעשה לשכינה וזה בא אלינו כדי שנתעורר כדי שנבין מה שנעשה לשכינה הקדושה.

וכמו בן שישב עם אביו בבית הסוהר ויצא הבן מהשביה אך אביו עדיין נשאר שם בודאי הבן ישתדל בשביל אביו יותר ממה שהיו יכולים להשתדל עבורו אנשים שבחוץ כי הוא מספר להם את כל מה שקורה שם בבית הסוהר והוא מתאר יותר מה שאביו סובל, אז הוא מעורר הרבה יותר ממה שהתעוררו לפני זה ממה ששמעו מפני שלא ידעו ולא ראו עד כמה סובל שם, אבל עכשיו יש כבר יד ראייה שידוע מה שסובלים שם בבית הסוהר וכשבא אדם כזה ומספר זה מעורר מאד מאד את כולם להבין ולהשתדל לפדות את אביו.

וזה הענין שאנחנו צריכים להבין שמכל הצרות שלנו אנחנו יכולים להבין כיון שאנחנו רחוקים ואנחנו רק שמענו אבל לא ראינו לא מבינים באיזה דרגה יש צער השכינה באיזה מדה היא ולכן מזכירים קודם את הצרות שלנו ומה עלינו להבין שהרי "עמו אנכי בצרה" והקב"ה אומר "קלני מהראשי קלני מזרועי" הקב"ה מצטער "עמו אנכי בצרה" בכל צרתם לו צר" בכל צרה שיש לנו אותו הצער בדיוק לא פחות מגיע לשכינה הקדושה וזה עיקר הקינות.

יג

מזכירים בקינות גוֹנְיֵי עַלֵי שהיו צריכים לגנוב מפני שגזרה המלכות שלא לעשות מצוות שלא להעלות בכורים לירושלים והיו צריכים לגנוב ולשקר להם ולהבריא את המכס וכך מזכירים ובוכים על זה.

ויש להבין מה אנחנו בוכים היום על זה, אלא אנו בוכים שגם היום זה המצב וצריכים לקשר לצרף את הכאב על מה שיש היום, היום לא צריכים להעלים את קיום המצוות מהשלטונות, אין כאן המלכים שגוזרים עלינו ולא נותנים לנו לקיים את המצוות בגלוי אלא לצערינו הרב זה אחינו בניי שנקראים בשם אחבנ"י והם אלה שלא נותנים לנו, "ראי חטא ימאסו" "וסר מרע משתולל" כל מי שרוצה היום לעבוד את ד' מי שרוצה להביא בכורים מי שרוצה לעלות לירושלים מי שרוצה לעלות למקום הקודש הוא צריך לכסות את זה וגונבי עלי זה הרמז למצב היום.

צריכים מאד מאד לבכות על זה שהגלות היא כ"כ עמוק שאדם צריך להסתיר עצמו בתוך ד' אמותיו ולא יכול לעשות מה שרוצה, ובחור שרוצה לגדל זקן צריך להסתיר עצמו וללחום במס"נ זה יותר קשה לפעמים מהמלחמה נגד

להבדיל אומות העולם שגזרו על ישראל דברים האלו, היום יש הרבה דברים עמוקים יותר אין כאן המקום להאריך אבל צריכים להתבונן בכל זה שעל זה אנחנו צריכים לבכות מאד מאד.

היום אנחנו רואים לפני עינינו את החורבן הגדול הזה שבכל דבר באמונה ובטחון ואהבת ד' ובמצות לעשות כצורת התורה הק' ולא לומר לאשור הושיענו, מצרים נתנו יד אשור לשבוע לחם מבקשים מהם לחם והם בין כך לא נותנים רק מכשילים אותנו ונותנים לנו סם המות זה המצב על זה צריכים לבכות.

ואמרנו עוד בקינה זו "אאדה עד חוג שמים" שאעלה לשמים "אגרה אתי כל בני בית" הכונה על המלאכים המלאכי שרת שהם נקראים בני בית ד' ע"י שהאדם בוכה על רוחניות על השכינה כראוי בזה הוא מבכה אתו ומעורר בכיה בשכינה וגם הנשמות שלנו (ששרשם בשמים) וגם המלאכים והאבות הקדושים וכל הצדיקים בכל הדורות מתחילים לבכות אתנו והם בודאי יכולים לפעול שימשיכו את הגאולה השלימה.

(מתוך מה שנאמר ביום ת"ב תשס"ח)

יד

אנו אומרים בשמו"ע ראה נא בעינינו ויש להבין מהו הפירוש "ראה נא בעינינו וגאלינו גאולה שלימה למען שמך" ראה נא בעינינו - רש"י אומר שמדובר כאן על גאולה מהצרות א"כ מהו הלשון "וגאלינו גאולה שלימה למען שמך" בפשטות מובן שקאי על הגאולה השלימה, וכן משמע בגמ' שמדברים על הגאולה השלימה (לכן ברכה זו היא השביעית ורש"י אומר שגאולה חדא היא), ואפשר לומר שהפירוש הוא שכאן מדברים על כל הצרות והעוני שיש בזמן הגלות, אבל הפסוק מלמד אותנו דבר גדול מאד מאד שצריכים לדעת את זה.

ידוע שדוד המלך הוא המשיח כי דוד המלך כל החיים שלו היה דואג על הגאולה היה דואג על הבית המקדש וזה היה כל הדאגה שלו "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצע מקום לד" אז דוד המלך המשיך את הגאולה השלימה הוא הכין את הכח לגאולה השלימה שלו ולכאורה יש להבין למה כל התהלים מלא על הצרות שלו ולא מדבר שם רק על הגאולה השלימה ובודאי שזה רמוז שם אבל מה הפירוש בפשוט.

ויש לפרש שכל צער שיש לאדם הוא צריך להתעורר מזה ולהבין שהצער הזה זה צריך רק כדי להכניס את הצער בלב ברגע שמכניס את הצער בלב אז צריכים להתבונן מה עם צער השכינה, השכינה יש לה אותו הצער שיש לנו, כל צער שיש לנו זה סימן מה הצער עכשיו בשכינה, וממה נובע הצער מהחטאים שלנו.

אז אם אנחנו נעשה תשובה אנחנו נוריד את הצער מהשכינה וממילא אנחנו נושע ג"כ, אבל הילד שחוטא ואח"כ לוקחים את אביו אוסרים את אביו באזיקים ומענישים את אביו בבית הסוהר בגלל החטאים של הילד אז זה מעורר מאד את הילד כשהוא רואה מה שגרם לאביו שבגללו אביו סובל אז הוא כבר חוזר בתשובה, זה הענין שאנחנו צריכים להתעורר מכל צער שיש לנו כי אותו הצער יש בשכינה, וזה הפירוש ראה נא בעינינו ועי"ז גאלינו גאולה שלימה.

(מתוך מה שנאמר בביל ת"ב תשס"ט)

מאמר "שאלו שלום ירושלים"

(שנאמרה בתשעה באב תשע"ה)

- מהו הפסידו של מי שאינו עושה עבודת ת"ב כראוי.
- מהו אנו פועלים ומרויחים בעבודת האבילות בת"ב.
- תיקון קל לחטאים שלנו.
- הדרך שמביא קירוב לקב"ה.
- מי שרוצה לבכות ולא הולך לו.
- פירושים וכונות בקינות הנוגעים לזמנינו.

א

איתא בגמרא (תענית ל:) כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ולכן יש לדעת כי כפי שהאדם מקיים את המצוה של ת"ב להתאבל על החרבן לפי המדרגה שהאדם מתאבל כפי זה כך הוא משייך לו עצמו את הגאולה¹⁰ שיזכה לגאולה¹¹ שיהיה לו זכות קיום בגאולה¹² ויהיה זוכה ורואה בשמחתה ועיקר הענין הוא בת"ב שבה נמצא הכח וההזדמנות לתקן את כל הענין של החרבן להחזיר את מה שאבדנו מה שנחרב ונלקח מאתנו ולקרב את הגאולה¹³ שזוה ע"י הצער והאבלות של ת"ב.

והנה ידוע הכלל שבכל ענין שבתורה¹⁴ מכלל הן אתה שומע לאו ולפ"ז ילה"ב שכמו שמי שמתאבל על החרבן יזכה לראות בנחמתה כמ"כ הוא הדבר בזה לעומת זה שמי שאינו מתאבל ומצטער על החרבן ואבדן בית אלקינו והשראת השכינה שהיתה שורה בינינו לא יוכל לזכות לראות בנחמתה, ודבר זה מובן על פי ההגיון היותר פשוט שלא מגיע לו שיקבל את חזרת הענין מכיון שמוכיח מתוך התנהגותו שלא אכפת לו על כל זה ואין הדבר חשוב בעיניו ולא מצטער על עדרו וא"כ אדם שיש בו אמינה שיזכה לחזרת כל זה אליו, והרי גם במשל בשר ודם ה"ז פשוט שהמלך לא יתן מתנה חשובה למי שאין לו הערכה וחשיבות יתן ומתן לו תשוקה וצורך להדבר כלל ומכש"כ שהמלך לא יבא לבקר בביתו ולשרות בה אצלו.

והנה מלשון חז"ל שלא אמרו יזכה לשמחתה אלא אמרו זוכה "ורואה" בשמחתה יל"ד מזה במה שנוגע לצד ההיפוך במי שאינו מתאבל וכו' שלא יהיה לו זכות אפילו רק לעמוד שם ולראות את הישועה שיקבלו האחרים דהיינו שאר הכלל ישראל הראויים לקבלה, וילה"ב את זה מב' טעמים (א) מפני שכאשר האדם רואה בעיניו שמחה גדולה שנחגגת ע"י אחרים ה"ז גורם גם לו שמחה, והרי הם אינם ראויים לקבל אפילו שמחה זו, (ב) י"ל כי ה"ז עלול להפחית משמחת החוגגים וה"ז דומה למשל ב"ד כאשר א' עושה שמחה כגון שמתחתן או מחתן א' מצאצאיו והוא מזמין כל ידידיו שהם שמחים בשמחתו שיבואו וישמחו יחד בשמחתו וכל הנמצאים שם בעת חגיגת שמחתו בודאי שהם שמחים אתו ומתעלסים יחד אתו מעומק לבם והשמחה שם היא גדולה ועצומה ומורגשת עד שכל האויר שם הוא מלא שמחה עד לב השמים, והנה כאשר נכנסים זרים שאין להם שום הרגשה אליו ולשמחתו ורק עומדים שם ומסתכלים על כל הנעשה ה"ז רק מפריע ומוריד מאיכות והרגשת השמחה כפי שמובן לכל בעל הרגשה עדינה, כי אין דמיון כלל לשמחה הנחגגת וממלאה את כל חלל אויר המקום לשמחה הנחגגת רק על ידי חלק מהצבור הנמצאים שם והשאר לא משתתפים בחגיגה ומכש"כ כאשר אפילו בלבם אינם משתתפים להשמחה הנחגגת שם שכ"ז מוריד מהטעם וההשראה של השמחה וז"פ.

¹⁰ כי יל"ד שכל מצוה או עונש שבא מחמת עבירה שנעשתה כמו החזרת גזל להבעלים וכדו' ה"ז ניתן לנו למטרה בשביל לתקן אותו העבירה ולהחזיר ההפסד שנעשית על ידה וכמ"כ הוא לגבי המצוה שניתן לנו להתאבל ולהצטער על החרבן היא לתקן את חרבן ביהמ"ק והגלות ולבטלה ולהחזיר לנו הבהמ"ק ולהמשיך את הגאולה¹¹, ומכיון שעיקר זמנה של האבילות המלאה על

וכמו"כ ה"ז כבן בנו של ק"ו כשהמדובר בשמחה רוחנית הרוחנית היא תמלא את כל החלל מן הארץ עד לב השמים כמ"כ על היום ההוא "ישמחו השמים ותגל הארץ" "נהרות ימחאו יחד הרים ירננו" ועל כן בודאי מי שלא היה מצטער ומתאבל על העדול ואין הדבר תופס חשיבות בלבו לא יהיה מסוגל להרגיש אותה שמחה הגדולה בלבו ועל כן לא יתנו לו מקום וזכות לעמוד שם ואפילו לא לעמוד ולראות מרחוק מבחוץ כי לא יהיה מקום שיהיה מבחוץ כי השמחה תמלא את כל חלל השמים והארץ כאמור.

ובספה"ק קדושת הלוי (להרה"ק מברדיטשוב) מוסיף לדייק מלשון הגמ' שאמרו "זוכה ורואה" (בלשון הוה) ולא אמרו בלשון עתיד יזכה ויראה כמו שהיה ראוי לומר לכאורה, ועל כן ה"ה מפרש בדרך זה על"פ מה דאיתא (מהרמב"ן) כשהאדם מדבק מחשבתו באיזה דבר הרי הוא מקושר לאותו הדבר ולאותו המקום (ומהבעש"ט הק' מובא שה"ז כאלו נמצא שם ממש) ועל כן כשהאדם מתאבל על ירושלים וחושב על הקדושה של הבית המקדש ועל השראת השכינה וכל מה שהיה שם, הנה לבד הרי הוא כאלו נמצא שם וה"ה כבר מקבל חלק מקדושת בית המקדש ומהזיכוכ שקבלנו בבית המקדש (כלו' שבזה הוא נעשה מזוכך עכשיו) ולכן אמרו בלשון הוה זוכה "ורואה" בשמחתה שע"י האבלות הוא מקבל כבר עכשיו תיכף ומיד קצת בשמחתה ולכן דייקו לאמר בלשון הוה "זוכה ורואה", אבל עכ"פ עיקר המטרה שלנו היא לא להסתפק במה שמקבלים עכשיו ע"י האַבְל אלא להיות מצפה (כלו' אחרי שיגמור לאבל) להגאולה השלימה לקבל בחזרה את כל מה שהפסדנו בהשראת השכינה הגמורה ונחזור להיותינו קרובים להקב"ה כמו שהיינו בזמנים המעולים בזמן הבית.

והנה הזרע קודש אומר (בפרשת דברים) שתיבת אֵיכָה זה גם לשון אֵיכָה כמו שמצינו בפסוק שאדם הראשון חטא והקב"ה אמר לו לאדם הראשון אֵיכָה (בראשית ג) ודרשו חז"ל (מדרש רבה איכה א' פ' סקא א') שזה מלשון אֵיכָה כלו' שהקב"ה קונן עליו אֵיכָה נמצא ע"כ, ולפ"ז כמו שֵׁאֵיכָה נדרש גם בלשון אֵיכָה א"כ כמ"כ גם אֵיכָה שאומרים בת"ב אפשר לדרוש בלשון אֵיכָה, וה"ז כאלו שהקב"ה אומר לנו בט"ב אֵיכָה תתבונן לאן הגעת ואיפה אתה נמצא, ועל כן עלינו ג"כ לעשות בט"ב חשבון הנפש על עצמנו להכיר ולראות איפה אנחנו נמצאים, ויל"פ ג"כ איכה מלשון איך כלו' איך הגענו למצב שפל כזה, כלומר מה הביא אותנו למצב הירוד הזה איפה הוא השורש וההתחלה שע"ז ירדנו זה החשבון שצריכים אנחנו לעשות.

ועוד אומר הזרע קודש שאיכה הוא רומז לחיפוש (היכן הוא) כלומר שאנחנו צריכים לחפש ולבקש את הקב"ה בתוך גלות ולצעוק רבוש"ע אֵיכָה איפה אתה נמצא איפה אתה מסתתר מאתנו ולמה ועד מתי תסתתר כל כך מאתנו

החרבן היא בט"ב לכן ילה"ב שבעבודה שלנו בט"ב תלוי עיקר התקון והחזרת עטרת ראשינו ליושנה. "עמש"כ הכלי יקר (...) שאפילו בזמננו כאשר אדם מסתכל על מקום המקדש ה"ז משפיע עליו זיכוכ, ע"ש. "כמ"כ בנביא (ישעי'...) על אחרית הימים "והחושך יכסה ארץ" וזה מה שאנחנו רואים היום שירד מכת חושך (רוחני) לעולם שמכסה (אנפי בריותא) שמכסה ומחשיך את

שלא נוכל למצא אותך לראותך וכמ"ש דהמע"ה "את פניך ד' אבקש (ולכן) אל תסתור פניך ממני" כמ"ש (שה"ש ו' א') אנה הלך דודך, ושכמו שאיתא בזוה"ק (על איכה) שאותם האנשים שנשארנו בא"י הלכו למקום המקדש וחפשו איפה השכינה נמצאת לאיפה הלכה, והיו בוכים והולכים ושואלים את השמים וכל העולמות איפה הלכה לה השכינה ומאריך בזה באריכות גדול איך שבכו כל יום ויום ובפרט כשהגיע ת"ב בכל שנה ושנה בכו הרבה יותר, כמ"כ צריכים אנו לחפש הקב"ה ולא להתייאש כי כמו דבר שנאבד מהאדם אם אינו מתייאש מזה אז א"א לאדם אחר לקנות את זה מפני שכל זמן שאינו מתייאש הדבר נשאר שלו כמ"כ אסור לנו להתייאש מלהצטער על חרבן בית המקדש, וע"כ ה"ז נשאר שלנו ולא תתנתק מאתנו לער"ע.

וזה הסימן שאין האדם מתייאש, הסימן הוא כאשר האדם ממשיך לחפש את הדבר תמיד, אבל אם האדם לא מחפש ולא איכפת לו הרי זה מוכיח שהוא מתייאש מהדבר ואפילו אם יאמר שאינו מתייאש אבל מכיון שאינו עושה שום השתדלות לחפש א"כ אינו יכול לומר שאינו מתייאש שהרי מעשיו סותרים את דבורו, כמ"כ כך אנחנו צריכים לחפש את הקב"ה אם השכינה הלכה והסתלקה מאתנו אז אנחנו חייבים לחפש אותה תמיד ולא להפסיק בשו"א מלהמשיך לחפש אותה ולצעוק (מכאב ו)מעומק לבנו להקב"ה אֵיכָה איפה אתה נמצא.

וביכות זה במדה כנגד מדה גם הקב"ה יחפש גם אותנו כי אנחנו אבודים כמ"ש (ישעיה כ"ז ג') ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים ואנחנו מהאובדים והנדחים כי התרחקנו ממנו יתברך והקב"ה כביכול צריך לחפש אותנו בנרות וע"ז כתוב (...) שהקב"ה "ביום ההוא אחפש את ירושלם בנרות" כלו' שיצטרך כביכול כאלו להסתובב בתוך החושך שתשרה (אפילו) בירושלים בנרות לחפש את בניו האבודים בתוך החושך" הנורא שתשרה אז באחרית הימים לפני הגאולה¹⁵ ואז הקב"ה יחפש את אלו שעדיין ראויים להגאל אלו שעדיין הנשמה קיימת אצלם והיינו אלו שהם מחפשים אותנו ומחכים ומגעגעים אליו שיחזור אלינו אלה שממשיכים לחפש אותו תמיד ולא מתיאשים ולא מרפים ידיהם מלחפש אע"פ שמתמהמה עכ"ז מחכים לו בכל יום שיגיע וזה מוכיח שהם באמת מגעגעים אליו ואינם מקבלים תנחומים ואינם מתקררים אפילו אחרי אריכות הגלות כ"כ זה מעיד גודל הגעגועים שבלבם ושעדיין הקירבה לד' חי אצלם ולכן אינם מקבלים תנחומים על דבר החי אצלם את אלה יחפש איפה הם נמצאים כי הם נמצאים בחורים ובסדקים¹⁶, ואע"פ שיהיו אבודים בשפל המצב גם ברוחניותם עכ"ז אלו שלפחות יהיו מבקשי אמת ומבקשים תמיד את ד' וישתדלו ויתאמצו להתקרב אל ד' אלו יחפש אותם ויביאם אל גבול קדשו וכמ"כ ובאו האובדים מארץ אשור והנדחים מארץ מצרים¹⁷ א"כ כדי

ומסמא עיני האדם מלראות את ד' ואת האמת. ¹⁵ מפני הבושה והפחד מפני אנשי דלא מעלי מאנשי הערב רב שהם ישלטו אז בעולם כמבואר בזוה"ק וכמבואר בנביא (ישעי'...) ובמפרשים שם שאנשי האמת הרוצים את האמת יצטרכו להתביא עצמם, ועליהם אמחז"ל יראי חטא ימאסו וכו'. ¹⁶ אשור כינוי לקליפה של עבודה זרה שמאמינים בכך

מנותקים מכל שאר הדברים, בפרט השפלים ששקועים בכל מיני שטומות וגשמיות אז הרי הם מסיחים דעת מכל זה כי באבלות לא חושבים על כל דברים האלה ועל כן הם יושבים כולם בקשר ואין שום דבר שמרחק את הלב מפני שהלב נמצא כאן וממילא הם שוכחים מכל שאר הדברים.

וזה בחי' של הכנעה וענוה מה שאיתא בספ"ה ק שיעקר התשובה זה לגשת עם הכנעה וענוה, דהנה אחרי שבב"י הבינו מה שחטאו בחטא המרגלים חזרו בתשובה ואמרו (במדבר י"ד מ) הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ד' כי חטאנו הם רצו לעלות לא"י, ומשה רבינו אמר להם (דברים א' מ"א) שלא יעלו ותמרו את פי ד' ותזידו ותעלו הרהר, וצלה"ב לכאורה שרצו עכשיו לעשות תשובה ולתקן ולעלות א"כ למה זה נחשב ותמרו את פי ד' ותזידו ולעלות מה הלשון הביטוי הזה החריף.

אבל התשובה היא כך שאם היו באים בתשובה מתוך שהיו בוכים ומתחרטים ומתמרמרים ומתביישים עם החטא ואחרי הפיוס הזה היו אומרים להקב"ה הננו ועלינו יכול להיות שזה היה אחרת והקב"ה היה מסכים, אבל כשנגשו בלב גס בלא שום פיוס ואמרו הננו ועלינו זה לא תשובה בכלל כי חסר הכנעה וענוה ושפלות הרוח שזהו מעיקרי התשובה, יש אנשים שמבינים לפי המושגים שלהם שאע"פ שחטא אבל מכיון שעכשיו מתבונן ומשנה דרכו ואומר שהוא בעל תשובה, על כן ה"ה כבר שמח ולבו גס עליו ואינו מרגיש שום הכנעה ושפלות על העבר, והכוונה לא רק על מי שהוא תינוק שנשבה וחזר בתשובה אלא אפילו מי שנכשל ושנה ופירש וחזר בתשובה הרי הוא מרגיש שחזר כבר ותיכף ומיד נכנס בגסות ובשמחה ואינו מרגיש בכלל הכנעה וענוה, ואע"פ שבוודאי זה יותר טוב משישאר כמו שהיה ח"ו בוודאי שזה צעד טוב לפחות כך, אבל לגבי הכפרה והתקון שימחל לו על כל מה שעשה ועבר, לזה צריך ענוה והכנעה ושפלות שזה העיקר, זה מה שקורה היום בדור הזה שיש מושגים כאלו

וזה מה שהיה חסר כאן בבני ישראל שלא הרגישו בכלל שצריכים להתפלש בעפר וצריכים קודם כל לישב חודש ימים ולהתמרמר ולבכות ולהתחרט ולהכניע עצמם על מה שקרה שעשו מרידה כזאת, ואם היו עושים כך היו יכולים אח"כ לבקש ואולי היה הקב"ה מרשה להם, אבל הם לא עשו כך אלא תיכף ומיד אמרו הננו ועלינו כבר מוכנים לעלות ה"ז דומה למי שמרד במלך ופתאום מתיישב שרוצה כבר לעשות תשובה ולהתפייס עם המלך ומגיע לארמון המלך ואומר הנני אני כאן אני כבר חוזר ב"י, המלך לא ירצה להסתכל עליו.

זה עיקר הענין שהאדם יתבונן ויעזוב את הכל ובפרט שת"ב זה יום כזה שמי שרוצה באמת את האבלות קצת הרי הוא מרגיש את זה, מפני שבת"ב שוכחים מכל שאר הדברים אין שום חשבונות כי מסיחים דעת מכל שאר הדברים ולא עושים שום דבר, בשבת וי"ט אוכלים ולא עושים מלאכות אבל בת"ב לא עושים כלום רק יושבים ומתאבלים, ע"כ זה מצב והזדמנות שהאדם יכול להסיח דעת מהכל, וכך באמת צריך להיות הצורה האמיתית שהאדם יסיח דעת מהכל וזה גורם קירבה ממילא כי כשמסיח דעת מהכל ומרגיש גם הכנעה ושפלות וענוה ומתבונן איכה אִיָּהָה אז באמת נעשה קירבה גדולה מאד, וזה מה שמעורר לנו ומקשר אותנו לבית המקדש להחזרת עטרה ליושנה להחזרת עול מלכות שמים שנתקרב כולנו להקב"ה שיתגלה כבוד

מלכותו יתברך בעולם, זה הענין שצריכים לדעת איך לגשת לת"ב.

ן

והנה איתא בחז"ל (ירושלמי יומא ה.) שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו וכמו שבכל המצות צריך להיות כחדשים בכל יום (ספרי דברים ו' ו') כמ"כ בענין האבלות על החרבן תמיד צריך להתבונן יותר על החרבן ולהרגיש יותר, כיון שהגאווה"ש מתמהמה ועדיין נמשך ונתארך גלות וזאת היתה חרדה על העיתוב, ובפרט יש חרבן חדש ואבלות חדשה על העיתוב, ובפרט שכבר כלו כל הקיצין וכבר הגיע הזמן וא"כ למה מתעכב אלא מפני שחסר אחר הבהרה על זה רק זה מה שחסר אחר שכבר הגיע הזמן כמ"ש בפסוק (ישעיה כ"א י"ב) 'אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שבו אתיו' ועוד כתוב (הושע ג' ה) ובקשו את ד' אלקיהם ואת דוד מלכם הפסוק אומר שנתפלל על זה ונבקש על זה זה מה שחסר לנו הציפיה לישועה בעוונותינו הרבים דווקא בזה יש היסח הדעת גדול, וזה החרבן החדש כי אחרי החרבן לא שכחו אדרבא התגעגעו לגאווה"ש והיום החרבן החדש הוא ששוכחים מזה, וגם בכל הדורות עד היום לא שכחו והיו אומרים ומדברים מזה ולא היו מסיחים דעת מהגאווה"ש לא ביום ולא בלילה, אמנם היה סיבה ג"כ לזה מפני שהיה להם כל כך הרבה צרות וטרדת הגלות ולא היו יכולים להרגיש תושבים בגלות, אבל היום בעוונותינו הרבים שמרגישים תושבים כבר ובפרט אלו שנמצאים בארץ הקודש ממילא לא מרגישים את הריחוק ואת הגלות, ובאמת מי שמתבונן רואה את הגלות שזה הרבה יותר ממה שהיה להם.

אבל השנה הזאת זה באמת חרבן רוחני חדש ממש פתאום נשתנה המצב הגם שזה הולך מיום ליום שלבים שלבים ולא כל אחד מרגיש, אבל מי שמתבונן איך היה המצב בשנים אחרונות בכלל וכל שכן מלפני שנה בפרט ובפרט בשנה זו ובזמן אחרון זה נהיה שמיום ליום המצב יותר יורד ויותר קשה שמתרחקים מהרוחניות, אנשים נופלים לגמרי אנשים שהכרנו אותם אתמול לא יכולים להכיר אותם היום אנשים חשובים שהיינו מסתכלים עליהם בהערכה וחשיבות פתאום רואים איפה הם נמצאים אנחנו שואלים עליהם איכה אִיָּהָה, לא מדברים על אלו שהם ח"ו נושרים לגמרי אלא על אלו שבפנימיות מתרחקים מהקב"ה אע"פ שבחיצוניות זה לא ניכר, היום המצב שיש גלות בין היהודים שומרי תורה ומצות עד כדי כך שמה שאיתא בחז"ל (סנהדרין י"ז) שיראי חטא ימאסו וסר מרע משתולל מתקיים היום במלא מובן המלה ויותר גרוע ממה שהיינו יכולים לתאר בכלל.

גם הגזירות משלטון הכופרים ניתוספות ומתרבות מיום ליום וחושך ממה שזה בא מהשלטונות אבל הם גוזרים עלינו מפני שאנחנו בעצמנו מזלזלים בזה כמו שכתוב בספר חסידים (סימן ר"ט) לכן הם שולטים בנו היום, כל יום יוצא גזירה חדשה נגד הדת מי שמתבונן רואה שהם מתכוננים לשלוט על הכל ולאט לאט מכניסים אותם בתוך המחנה, וזה שפלות כזה שמי שמתבונן בזה כל השנה מרגיש אצלו ת"ב זה נורא נוראות החרבן הזה נהיה גרוע יותר ויותר מיום ליום, על זה אנחנו באמת צריכים להתבונן איפה אנחנו נמצאים, המצב הזה נראה יותר גרוע מהזמן של הצאר בזמן של גזירות הקומוניזם כי אז היה זה בכפיה גמורה, אבל בעוונותינו הרבים המצב היום זה בפה רך בפיתוי אמנם יש גם בכפיה ונמצא שיש שניהם ביחד, אבל זה לא רק פיתוי מהשלטון מהכופרים כמו

עשיר הקומוניסטים עם הצאר, אלא זה מאחינו בבני" שהיו נחשבים אחינו עד היום אנשים שהם גרות כצדיקים יראים וחרדים ומהם יש לנו נלאים כזה היום, אנשים מדברים היום שטותים והבלים אומרים שצריכים להתחשב עם כל המרגישים א"א להיות שונה מכולם, אבל לא האנשים כמה שהם יורדים ע"ז לאט לאט עד כדי כך שיוורדים ממש מעיקרים של שמירת הדת הגם שבעיקר זה בפנימיות אבל בוודאי זה נוגע כבר גם לחיצוניות.

ז

לאחרונה נכנס אצל הצבור שלנו ממש כפירה דברים של השכלה וצפירה וכל ההסתכלות על התורה ועל המצות נהיה בצורה של המשכילים ד"י, הם מבינים שטוב להיות משכיל וללמוד כל המקצועות של הגוים להבדיל נורא ואיום, מכניסים את כל הדברים האלה בתוך המחנה ומבינים שזה לא נורא לילך לגויים זה טוב אם זה יהיה כאילו מהדרין, ולא מבינים כבר מה רע בזה לא מבינים שזה יהרג ואל יעבור מפני שזה ממש שמד, ורואים את זה במוחש תשעים ותשע אחוז שהולכים לשם בהלב שלהם הם נעשים לגמרי לגמרי רקובים לגמרי רחוקים מכל דבר שבקדושה מכל הרוחניות מכל התורה, הכל נשאר רק מצות אנשים מלומדה מנהג אבותיהם בידיהם שמניחים תפילין ומתפללים ובכל זאת לא רואים בזה שזה רע בכלל, זה יותר גרוע ממי שכבר נפל ביצה"ר ויודע שזה יצה"ר כי מי שמבחוץ לא רואה בזה רע זה ירידה היותר גדולה שיכולה להיות שכבר אין ח"ו תקוה איך יחזור בתשובה כי אם לא מרגיש בכלל את הרע וחושב שהוא צדיק א"כ על מה יעשה תשובה.

עד הדור הזה כל מי שירד היה מרגיש וידע שהוא ירד רק היו לו תירוצים שונים למה ירד חשב שהיה לו יצה"ר שלא היה יכול להתגבר וכל מיני תירוצים והתנצלות, ויכול להיות שאפילו אם לא הרגיש מספיק אשמה אבל בל"ז ידע איפה הוא נמצא, הוא היה שואל את עצמו אִיָּהָה היכן אני נמצא, היום זה המצב שצריכים לשאול השאלה אִיָּהָה איפה אנחנו נמצאים אנחנו לא יודעים בכלל איפה אנחנו נמצאים איכה יכול להיות דבר כזה איך פתאום הגענו למקום כזה, ולא רק שלא שואלים אִיָּהָה אלא מבינים שזה טוב אז איכה יכול להיות דבר כזה שעל רע חושבים שזה טוב זה הבכיה שאנחנו צריכים לבכות מאד זה החרבן החדש זה המצב של היום זה ירידה שלא היתה מעולם.

עד היום היו רק מאמינים בדברי חז"ל מה שאמרו שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, אבל היום אנחנו רואים את זה במוחש בעיני בשר שכל יום שלא נבנה בית המקדש אז החרבן הוא יותר גדול, על זה צריכים הרבה לבכות על זה צריך כל אחד לפחד על עצמו, אם האדם מסתכל על השני ורואה שלא מכיר אותו מאתמול שמה שהיה נראה אתמול לא נראה היום א"כ צריך לפחד גם על עצמו אם גם בארזים נפלה שלהבת לכן צריכים לפחד כל אחד על עצמו, בפרט כשהוא רואה אדם יהודי שהוא במעלה יותר ממנו ובכל זאת הוא יורד ויורד עד התהום א"כ מי לא יפחד על עצמו מי יאמר זכיתמי לבי ובמשנה כתוב (אבות ב' ד) ואל תאמין בעצמך עד יום מותך, א"כ זה חרבן נורא ואיום זה לבד מספיק לעורר אותנו להתגעגע לגאולה השלימה כל רגע ורגע שלא נוכל להסיח דעת מזה.

עכ"פ השנה הזו של ת"ב בודאי שהשכינה מתפלשת באפר ובוכה על בניה ועל אלו שהלכו בשבי ועל אלו שהתרחקו ומורדים ח"ו בהקב"ה

בודאי שהיא בוכה על זה יותר מכל שנה ושנה, אז בוודאי צריך להרגיש יותר את החרבן ולבכות יותר, הקב"ה יעזור שנוכח באמת שנוכל להתאבל כראוי שנוכל להרגיש את זה בתוך לבנו ועי"כ נזכה באמת לראות בשמחתה במהרה בימינו בעגלא ובזמן קריב ברוב רחמים וחסדים במהרה בימינו אמן.

ה

כתוב בתוה"ק (דברים ד' כ"ז) ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהיג ד' אתכם שמה, והנה ילה"ב דמצינן שני כתוב שהקב"ה בירך את אברהם אבינו (בראשית ל"ב ג') ושמתי את זרעך כחול הים אשר יספר מרוב ועוד כתוב (בראשית ל"ב ג') והרביתי את זרעך ככוכבי השמים א"כ איך כתוב מספר שח"ו יהיה מצב של "ונשאתם מתי מספר" ומתי יתקיימו כל הברכות שהקב"ה בירך את אברהם אבינו שהם בוודאי צריכים להתקיים.

אלא ש"ל שהכוונה לאלו הנשמות שחטאו בזמן הבית בחטאים גדולים מאד, והם באים עתה עוד פעם בגלגול והם באים עוד פעם ועוד פעם שעדיין צריך לצאת מהם קצת סולת נקיה כי אלו השיריים הבאים באחרונה הנשואים בסוף הם היותר גרועים כי הם גלגולים גדולים ולפעמים יוצא איזה ניצוץ קטן מהם וזה מתדבק להצדיקים שהם ראויים שהם כן מתקנים את עצמם, ועליהם אמר הכתוב שהקב"ה יעשה צירוף וביורר ויוציא מהנשמות את אלו הניצוצות שלא נפגמו עדיין שעדיין אפשר להציל אותם, ועל אלו הניצוצות הקטנות נאמר ונשאתם מתי מספר שהם מעט שמכל הנשמה נשאר איזה ניצוץ קטן שזה עדיין לא נפגם.

זה מה שאנחנו רואים בעינינו היום לפני הגאווה"ש שכבר ירדו זה כבר מאתיים שנה האחרונים שהתבוללו כל כך רובא דרובא מכלל ישראל (יש אומרים שזה יותר מתשעים אחוז מכלל ישראל שח"ו ירדו לגמרי משמירת התורה ופרקו עול והתבוללו) כי כל אלו קלקלו כל כך בזמן הבית שהיו כאלו בריונים בזמן הבית ועשו כל מיני קלקולים עד שאין להם תיקון כבר ואעפ"כ בכל זאת ניתן להם עכשיו הזדמנות אחרונה לתקן, והפסוק מעיד שמעט ישארו מהם אבל מכיון שלא נגזר על מי ישאר על כן עדיין יש בחירה לכל אחד לבחור בטוב ולהיות הוא מן הנשואים, אבל בכל זאת הפסוק מעיד לנו שרק קצת ישארו מאלו.

אבל אלו שהיו בזמן הבית באמת צדיקים שלא פגמו ולא חטאו באותם העברות בכלל ואין שום עון עליהם הם לא היו צריכים לירד בגלגול בגלות זו בכלל, אמנם אע"פ שבפועל לא חטאו בכל זאת גם להם היה חטא של ערבות שלא מחו בעוברי עבירה מה שלא ניסו להחזיר בתשובה את כל הכלל ורק זה היה העוון שלהם, לכן באים גם הצדיקים בגלגול כדי לתקן את חטא הערבות שלהם בזה שגם הם צריכים לראות את הגלות, וה"ו מדה כנגד מדה כיון שראו את הקלקול ולא עשו מספיק מה שהיו צריכים לעשות לכן עכשיו הם צריכים לראות את הגלות וזה בעצמו כבר נחשב לעונש שלהם וכמובן שנוסף לזה הם צריכים גם לדאוג לתקן עצמם חטאם בתשובת המשקל דהיינו שעתה בגלגול זה כן ימחו בעוברי עבירה ובכל קלקול שהם רואים בעולם, ואם לא עושים את זה אזי לא די שלא מתקנים את החטא שבעבורה באים שוב לעולם אלא במקום זה עוד מוסיפים חטא על פשע הקודם וא"כ במקום לתקן הם ח"ו מקלקלים יותר ועל כן דוקא אלו שהם צדיקים שלא נמצא בהם שאר חטאים וא"כ ה"ו סימן שבאו לעולם עתה לא

עבור תקון החטאים של עצמם אלא עבור חטאים של אחרים שלא מחו בהם, ועל כן בודאי שיש להם דוקא בענין זה נסיונות שהיצה"ר מנסה להנעם מהם תיקונם שלא ימחו בעוברי עבירה ולפעמים מכיון שהם מגולגלים מנשמת צדיקים הם נעשים ממונים על צבור ואז הוציא שלדים יותר גדול כי אמנם לא ימחו של החטאים ימחו וזו הם נכנסים בגדר של מחטיאי הרבים ח"ו, ונעשה קלקולם מרובה על של גלגולם הראשונה ונמצא היצה"ר והסט"א מרויחים בזה כפול ומכופל ח"ו, ועל כן יש להם לשים לב מאד לענין זה ולהבין את אשר לפנייהם ולא יחטיאו את המטרה ואז יהיה ד' ית' בעזרם להגיע לתקונם השלם, נחזור לעניינינו שעל"פ הם בעצם לא בגלות ממש ואפילו אם ירדו ה"ז רק לתיקון מעט אבל הם לא בתוך עומק הגלות ועל אלו הצדיקים נאמר (בראשית ל"ב ג') ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב (בראשית ל"ב ג') והרביתי את זרעך ככוכבי השמים.

ועל כן צריכים לדעת שכל מה שסובלים בגלות וכל מה שעובר עלינו הרי זה רק תיקונים ועל כן כל אחד ואחד סובל רק לפי מה שפגם וחטא בזמן הבית או באיזה זמן שהוא וזה התיקונים שיש בגלות.

אבל יש דבר אחד שזה מתקן אותנו שזה תיקון קל מאד והוא (מה שכבר הזכרנו) מה שאיתא בספה"ק (ויש כמה מקורות לזה גם במדרש זה מוזכר) שהקב"ה אמר אחרי שהחרבתי את ביתי וגליתי אתכם ויצאו בגלות אם תבקשו תשאלו את שלום ירושלים אז אני אכפר להם על חטאתכם, ז"א שהקב"ה נתן לנו תיקון ותרופה כזאת שאם אנחנו נצטער על הגלות נצטער על שהפסדנו את הבית המקדש את השראת השכינה בזה לבד יכפר עוונותינו, א"כ נמצא כך שהתיקון הוא שכל אחד צריך שיבכה על הגלות ועל חרבן בית המקדש ועל גלות השכינה.

וצל"ד שעל גלות השכינה זה צער כפול הן בשבילנו שזה לנו הפסד גדול וגם בשביל השכינה עצמה זה צער, ולמשל כמו ח"ו בן מלך שבוגד באביו ואביו המלך מגרש אותו נמצא שיש הפסד לשניהם גם הבן סובל שנתגרש מארמונו של אביו וגם המלך האב סובל מזה שנתרחק הבן ממנו, בבחי' הזאת זה גלות השכינה שזה גם גלות בשבילנו וגם גלות לשכינה ביחד, ועל כן אנחנו צריכים לרחם על השכינה ולהתבונן כמה שגרמנו לה את הצער הזה וזה מה שמכפר עוונותינו.

וזה עיקר עיכוב הגאולה בגלל שלא מתאבלים על ירושלים, וכמו דאיתא בגמרא (גיטין כ"ז.) על הרוגי ביתר אע"פ שהיו צדיקים בכל זאת נהרגו מפני שלא התאבלו על ירושלים כמו"כ אומר היעב"ץ שזה הסיבה למה כל כך הגלות מתארך מפני שמחכים עלינו שנתקן את זה כי כדי שנגאל התיקון צריך להיות להתאבל על ירושלים, ועל כן בכל שנה אם אנחנו היינו מתאבלים כראוי יכול להיות שהיינו משלימים את כל התיקון והיינו כבר מזמן נגאלים אבל מכיון שנשאר עוד תיקון מפני שעדיין לא מספיק הצטערנו על זה ולא מספיק מחכים לכן הקב"ה מאריך עד הזמן של בעתה ממש.

אבל בכל זאת הפסוק אומר (ישעיה ס' כ"ב) בעתה אחישנה כלומר שגם בזמן של בעתה יכול להיות אחישנה ולכן כל רגע שהקב"ה מקדים זה טובה גדולה בשבילנו, כי כל רגע שזה שוהה ומתעכב יש עוד ירידות ועוד ירידות ועוד אנשים נופלים בנסיונות ובבירור מה שיש היום, א"כ ממילא היותר טוב שאנחנו צריכים מאד להתפלל על זה שהקב"ה ימהר את הגאווה"ש

ואפילו שכבר אנחנו בעתה בכל זאת בעתה זה זמן קצוב שנמשך כמה זמן ולכן בכל רגע שמקדמים כמה שאפשר לפני הרגע האחרון של סוף הזמן של בעתה שהקב"ה ימהר שיתקיים לפחות אז אחישנה את הגאווה"ש כל רגע הרי זה זכות גדול ועצום מפני שמצילים כמה וכמה נפשות ונשמות שלא יפלו זה המצב שלנו.

ו

ועוד דבר חשוב שצריך לדעת שלפעמים הגלות כל כך גדולה שיש סתימה ואטימה בכל אור העולם וממילא יש סתימה ואטימה בלב כמ"ש (איכה ג' מ"ד) וסכות בענין לך מעבור תפלה שיש ענין שסותם ולא נותן לתפלה לעבור זה הענין מה שכתוב בפסוק, והיום הוא המצב יותר גרוע שזה בבחי' מכה שלא כתובה בתורה שזה ענין שלא נותן לאדם אפילו לתפלה לצאת מהפה להוציא מלים וההרגשים מלבו.

ועל כן אותם שבטבעם לא יכולים להוציא את ההרגשים מלבם ואפילו שהם אומרים כל מיני דבורים וחושבים לפני"ו ורוצים ומתכוונים כדי לבכות ולקונן על החרבן כראוי ולא יוצא להם ולא יכולים להוציא זה לפועל, צריכים לדעת שזה לא אבוד כל מה שהם עושים, כי ברגע שהאדם חושב ומתכוון ומשתוקק להוציא מלבו אפילו אם אין לו לב ואינו יכול להוציא את זה בפועל הרי זה נחשב כאילו שהצליח ע"פ מה שאיתא בגמרא (ברכות ו.) חישוב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עלי הכתוב כאילו עשה, כמו"כ כאן הרי זה נחשב שחישוב לעשות ולא עשה ועל זה נאמר (ישעיה ס"ה כ"ד) טרם יקראו ואני אענה, וכמו"כ איתא גם בספה"ק (ספר חסידים וספר העיקרים ועוד) שאם מתכוונים לעשות איזה תפלה בצבור וכדומה ולבסוף אינו יוצא לפועל אז הקב"ה מחשיב ועונה כאילו היה בצבור וכן בכל דבר מכיון שהשתדלו לעשות והתאמצו לעשות אז זה נחשב כאילו נעשה.

וא"כ כ"ש כשהאדם מתכוון ומתבונן לפני שאומר את הקינות כל מה שמתבונן ורוצה לשפוך את נפשו אפילו שלא יוצא לפועל בכל זאת זה פועל כאילו יצא לפועל והנשמה שלו כבר גומרת את זה ומסיימת את זה וממילא זה נחשב כאילו עשה, ולכן כל מחשבה וכל התבוננות וכל הכנה שהאדם עושה ה"ז חשוב. **ואיתא** מהחיד"א שאותם האנשים שלא יכולים לבכות מאיזה סיבה שהיא טוב לעשות אפילו קול בכי כי זה גם חשוב, כל מה שאפשר לאדם לעשות בחצוניות ע"י הגוף שיעשה כי עי"ז נעשה כלי וזה מוסיף שעל ידי זה הקב"ה כבר משפיע לתוך הנשמה ואע"פ שלא רואים את זה כאן בארץ אבל זה נעשה כבר בשמים וזה עושה פירות כאילו זה נעשה בפועל ממש.

ז

כל הדברים שאומרים בקינות מה שהגויים עשו לנו בעוונותינו הרבים יכולים לפרש היום שעושים לנו את זה מאחינו בני"י ממש משומרי תורה ומצוות שנקראים אחים זה נורא נוראות, ונזכיר רק כמה דברים לדוגמא אבל בעצם על הרבה דברים אפשר לפרש כך.

כתוב (איכה ד' א') 'תשתכנה אבני קודש בראש כל חוצות, בני ציון היקרים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרס מעשה יוצר, גם תנים חלצו שד הניקו גוריהן בת עמי לאכזר כיענים במדבר, דבק לשון יונק אל חכו בצמא עוללים שאלו לחם פרש אין להם', היום זה ממש כך המצב הזה שלוקחים הילדים צאן קדשים ובמקום ללמד אותם אמונה ובטחון ואהבת ד' מלמדים אותם כל מיני שטותים והבלים כל מיני השכלות וחינוך של הגויים, והילדים האלה הם ממש מסכנים הם

כמו תינוקות שנשבו שלא יודעים מימנם ומשמאלם זה דומה ממש כמו שעשו הגוים בגשמיות בזמן החרבן, וגם לוקחים את הילדים בני ציון היקרים המסולאים בפז והופכים אותם לנבלי חרס בזה שלא מעניקים להם ברוחניות מה שהם צריכים וכך הם מרגישים שגודלים ריקים ברוחניות, ויש הרבה הרבה שגודלים שבוכים על זה שבנעוריהם לא העניקו להם שום יראת שמים לא בטחון ולא אמונה ולא שום דבר וגדלו כך ריקים, ועכשיו הם צמאים ומחפשים זה אבל עכשיו זה קשה מאד כי אחרי שגודלים כך בלי רוחניות קשה מאד להשלים את זה אח"כ משא"כ אם האדם גודל כך מנערותו אז כל האדם גודל אחרת לגמרי.

עוד אומרים 'די נשים רחמניות בשלו ילדיהם' גם הדבר הזה מתפרש היום ברוחניות, איך שהורים מקלקלים את הילדים בצורה נוראה.

וגם מש"כ (איכה ד' י"ב) 'לא האמינו מלכי ארץ וכל יושבי תבל כי יבוא צר ואויב בשערי ירושלים', בוודאי לא האמינו שזה יהיה צר ואויב מתוך תוכנו ממש שיש כאלו שהם אויבים ושונאים וכן בני"ש (סנהדרין צ"ז) יראי חטא ימאסו וכל הדברים האלה, אע"פ שחז"ל אמרו לנו שיהיה כך אבל לא היו יכולים להאמין שזה יהיה בצורה כזאת גרועה בצורה שפילה כזאת כמו שיש היום.

עוד אומרים (איכה ד' י"ז) 'עודינו תכלינה עינינו אל עזרתנו הבל בצפיתנו צפינו אל גוי לא יושיע' פירוש שעדיין מצפות עינינו אל עזרה של הבל, וגם היום המציאות זה כך שעדיין פונים לכל מיני עזרות של הכופרים שהם יעזרו לנו ויטיבו לנו בכל מיני דברים ומחניפים אותם בשביל זה ומוותרים כל כך מהרוחניות ומוכרים התורה בשביל זה ובסוף הם מתלוצצים מאתנו, ולא מבינים שאדברא כל כוונתם בזה שעוזרים לנו הרי זה רק לקלקל ולרעה, הם דומים כמו שעשו בני ישמעאל לבני"ש כדאיתא ברש"י (איכה א' י"ט) וז"ל כגון בני ישמעאל שהיו יוצאים לקראת הגולים כשהיו השבאים מוליכים אותם דרך עליהם ומראים את עצמם כאילו מרחמים עליהם והיו מוציאים להם מיני מלוחים נודות נפוחים כסבורים שהוא יין ואוכלים וצמאים ורוצים לשתות וכשמתיר הנוד בשינוי היתה הרוח נכנסת במעיו והוא מת ע"כ, הם חשבו שהם יגמלו חסד ויטיבו איתם ויתנו להם לשתות ובסוף זה היה להם כמו סם המות כך ממש היום זה בדיק כך כלפי אותם הטובות שנותנים הכופרים לבנ"י.

וגם מה שאומרים בסוף איכה (שאומרים את זה בתקון חצות ג"כ) 'נחלתינו נהפכה לזרים בתינו לנכרים' זה ממש כך היום, 'בתינו שינו' שהבתים השתנו לרעה, 'בתולתינו עינו' מלמדים את הנערות כל מיני מקצועות והם מעונים בזה כי לולא זאת הם מרגישים כאילו הם יוצאי דופן בלי זה, ולכן סוחטים אותם בכל הכוחות שלהם שילמדו ויתמידו בלימוד בכל המקצועות ושימסרו נפשם על כל מיני דברים שזה סם המות בשבילם כל הדברים האלה, ומכריחים אותם לזה עד כדי כך שזה דומה כמו שמוציאים מהם את כל דם התמצית שלהם הרביעית דם האחרון שנשאר גם זה מוציאים מהם, ובסוף זה עולה על חשבון של רוחניות כי ע"ז מקלקלים להם את כל הרוחניות כך עושים איתם.

וכמו המעשה של בן ובת של ר' ישמעאל כהן גדול (קנינה כ"ג) כשעלה השחר וידעו את האמת שהם אח ואחות כך יהיה ג"כ לאור הבקר כשיהיה הגאווה"ש אז יצעקו איך מכרו אותם לשפחות ולעבדים וקלקלו אותם, על זה ג"כ צריך

להתעורר מה שעשו איתם כל הדברים האלה. **להנה** החידושי הר"ם אמר על מה שכתוב שלעת"ל אליהו הנביא יבוא לעשות שלום בין האבות והבנים כמ"ש (מלאכי ג' י"ד) והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ושאל מה צריך מעשה שלום בין הבנים לאבותם, ואומר כשיגיע משיח יוכלו להנות את הרוחניות ואז יראו שבגלל ההורין שהולידו אותם בצורה כזו שלא בקדושה ולכן ירדו כך לעולם מגושמים שהזיק לדחשיות שלהם, וממילא יולם להם טענות על ההורין ויתחילו הבנים לעשות ריב עם אבותם ועל כן אליהו הנביא יצטרך להרגיע אותם ולעשות שלום ביניהם כך הוא אומר.

אבל לפי עינינו אפשר לומר פשוט שיצעקו על ההורים מה שעשו להם ואיך שקלקלו אותם ע"י החינוך שחנכו אותם מה שלומדים בבתי ספר ויהיה להם טענות על ההורים איך ששלחו אותם למקומות כאלו.

וגם אומרים בקינות (קנינה ו') 'עיני ביונית נכויה' והפירוש (על הקינות) מפרש כך שעדיין בני"ש מטופנים בטיט היין ומושפלים כמו עולל ויונק (מעוללת מטופנת מלשון עולל שהוא מתלכלך), טיט היין היום זה השכלת הגוים שזה ההשכלה והקליפה היוונית היום.

גם כתוב (שם) 'פצו מעשה עריה לנידה' שהגוים השמיצו את בני"ש שאמרו שמצאו מעשה ערוה בבית המקדש וזה היום ג"כ כך הם כל הזמן מפיצים ומשמיצים אנשים כשרים וצדיקים בדברים מגונים כאלו של עריות כדי לחלל שם שמים, וזה שמשמיצים אותנו זה גם יד החרדים באמצע זה בא מאתנו ממש שיש שומרי תורה ומצות שהם עושים את זה בידים זה היה קשה להאמין איך יתכן שיהיה דבר כזה ואפילו שרואים את זה קשה להאמין.

ועוד אומרים 'היכני בעורון ובשגעון' היום בוודאי שזה מתקיים מש"כ (דברים כ"ח ל"ד) 'והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה' העולם היום ירדו מהפסים לגמרי, רואים ממש שיש רוח של שגעון בעולם וזה נחשב כאילו נורמל ומי שהוא עושה דברים שזה נורמל באמת שזה ביושר הוא נחשב משוגע כך זה המצב של היום, ולא רק מי ססר מרע משתולל אלא כל מי שאומר דבר ישר שמתנהג בישרות הרי הוא נחשב לא נורמלי וכל השגעונות שלהם אצלם זה נחשב להם לנורמל כך מסתכלים עליהם, זה ממש פלאי פלאים זה ברור כשמש מי שלא נתפס בכל הגלות הזה רואה את השגעון והעורון והם רואים את זה להיפך.

מזכירים גם את הריגת זכריה וגם היום זה כך אם היה היום הנביא זכריה היו הורגים אותו מפני שגם היום כל מי שמדבר דבורי אמת רוצים להרוג אותו, ואלו שמוחים על עוברי עבירה וכדומה יש כאלו שרוצים ומנסים להרוג אותם וכמעט ממש הורגים אותם זה נורא נוראות, זה קשה להבין ולהאמין מה שקורה בין החרדים בעצמם, וגם בחפירות זה כך כל אלו שבאים למחות כנגד החפירות ומפריעים לאלו שהם לא כל כך הולכים בדרך הישרה מפני שהם מקולקלים ורקובים אז הרי הם ממש רודפים אותם עד חרמה, ויש גם מבין החרדים שעובדים יחד עם המשטרה ומגרים אותם ומצוים אותם שיכו אותם את אלו שבאים למחות מכות רצח שכמעט יהרגו אותם או שהם בעצמם עושים את זה בידים שלהם זה נורא נוראות המצב, הפקרות כזה לא היה בעולם.

וגם מה שאומרים שהיוונים גזרו על בני"ש שיכתבו שאין להם חלק באלקי ישראל, היום גם היהודים ואפילו החרדים גוזרים את זה שרוצים שלא יהיה חלק באלקי ישראל ח"ו זה ממש כך.

ועוד כתוב שאומרים (קנינה כ"ט) 'אמרו לנו ונכחידם ולא יזכר שם ישראל עוד' ואח"כ כתוב 'זאת השמיעו בני מקוראיו לו ניחל אם יקטלנו נעריץ למוראיו' לפי הפירוש הפשוט שהגוים אומרים 'אמרו לנו ונכחידם ולא יזכר שם ישראל עוד' אבל בני"ש אומרים 'זאת השמיעו בני מקוראיו לו ניחל אם יקטלנו נעריץ למוראיו', אבל היום אפשר לפרש שזה עולה למעלה שמה שאומרים 'אמרו לנו ונכחידם ולא יזכר שם ישראל עוד' זאת השמיעו בני מקוראיו שגם הם בני מקוראיו אומרים כך, לכן בכל זאת אנחנו צריכים לעמוד בבסיון הזה שזה נסיון הרבה יותר קשה ממיתה גשמית מפני שגדול המחטיאו יותר מההורגו ואעפ"כ 'לו ניחל אם יקטלנו' על זה, ושם בהמשך 'המכות האלה הכיתי בית מאהבי' הגוים שהיו מראים עצמם כאוהבים, אבל היום אפשר זה לומר ג"כ על אלו שהם היו מאוהבים ממש מבנ"י.

ועוד אומרים 'לא היתה זאת מאז' שצרה כזאת לא היתה מעולם אבל היום על הצרות ברוחניות גם על זה צריך לומר כך בצורה כזאת כמו היום בוודאי שלא היה מעולם.

כך יכולים לכוון בכל הקינות על המצב של היום ברוחניות ובפרט השנה הזאת בעונותינו הרבים זה מצב מה שלא היה כל השנים עדיין עד היום, ועל כן באמת לא די בת"ב לבד אלא צריכים להמשיך ולהמשיך להצטער ולקונן ולהתפלל אולי אולי ירחם ד', צריך לעורר רחמי שמים מאד על המצב הזה שכמעט אין יראת שמים בוודאי שיש ב"ה יחידים לא אלמן ישראל יש כאלו שהם מוסרים את נפשם ממש על היהדות הם מפקירים את גופם להריגה ממש ונלחמים בכח, אלו בודאי יעמדו בשורה ראשונה כשיבוא המשיח בגאווה"ש, ובעונותינו הרבים היום מזלזלים בהם ומסייעים לגוים להלחם נגדם ביחד עם הכופרים והחפשיים.

המצב שיש היום הרי הוא בלתי מובן איך יכול להיות ירידה כזאת בזמן שאנחנו צריכים כבר להתעלות, זה מה שאמרנו שישארו מעט תחת שהיה וירבו ככוכבי השמים לרוב, צריכים להבין שזה לא פשוט ועל כן צריך כל אחד רחמי שמים גם על עצמו וצריך להתפלל על זה כי זה צרה הגדולה ביותר מכל הצרות שהיו מאז ועד עתה, אם אנחנו רואים דברים כאלה זה סימן שיש לנו גם מה לתקן בזה כי אם לא אז לא היינו צריכים לראות את זה, זה הסימן מקובל מהבעש"ט הק' שאמר שכל מה שהאדם רואה הרי זה סימן שהוא גם לא נקי בזה והוא גם צריך תיקון על זה או שבגלגול הקודם ראה את זה ולא מחה כנגד זה והיה בידו לעכב או איזה שהיא סיבה, על כן צריך לדעת שיש בידנו לתקן גם את זה ממילא צריכים לעשות מה שבכחו לעשות כנגד כל זה, ולכל הפחות צריכים להתפלל ולהצטער על זה ולבכות על זה גם זה יעזור שיהיה לתיקון השכינה, ולצפות להקב"ה שיגאל אותנו מכל זה.

הקב"ה יעזור שכבר נשתחרר מכל המצב הזה מהר כמו שאמרנו שכל רגע שהקב"ה יקדים את הגאווה"ש לפני סוף הזמן של בעתה כל זה יהיה ריוח גדול, ולכן צריכים לחכות ולצפות כל רגע שהקב"ה ימהר לכן אומרים את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח לא תיכף ומיד או בקרוב תצמיח אלא אומרים מהרה, כי צמיחת הגאולה הזמן של שהקב"ה ימהר אותו שייבא מהר מאד שבתוך הזמן של הבעתה שיהיה אחישנה חבל כל רגע, שהקב"ה יעזור שבאמת זה יופיע כבר תיכף ומיד ונזכה לראות בגאווה"ש בנחמת ציון וירושלים במהרה בימינו אמן.